

SLOVENSKI

vestnik

GLASILO SLOVENSKE KOROŠKE

Letnik IX.

Celovec, petek, 13. avgust 1954

Štev. 32 (642)

Balkanska zveza je velikega pomena

za svobodo in neodvisnost narodov ob Jadranu in Egejskem morju

Prijateljsko sodelovanje med Jugoslavi-jo, Grčijo in Turčijo, ki je že v zadnjih letih predstavljalo močan steber miru ne le na evropskem jugovzhodu in v Evropi sploh, marveč za cel svet in ki je z ankar-sko pogodbo med tremi državami, pod-pisano februarja leta 1953, doživelo svo-jo prvo uradno potrditev, je minuli po-nedeljek bilo še bolj podkrepljeno s pod-pisom pogodbe o zvezi, političnem sode-lovanju in medsebojni pomoči.

Zunanji ministri treh držav, državni tajnik Koča Popović za FLR Jugoslavijo, Stephanos Stephanopoulos za kraljevino Grčijo in Fuad Köprülü za republiko Tur-čijo, so na svoji konferenci od 6. do 9. t. m. na Bledu še enkrat pregledali doku-ment o sporazumu in ga v ponedeljek opoldne ob polnoštevni navzočnosti delegacij vseh treh držav in večjega šte-tila domačih in tujih novinarjev svečano podpisali.

Pogodba o balkanski zvezi je sestavlje-na v treh enako se glasečih primerkih v francoskem jeziku. Vsak primerek so podpisali vsi trije zunanji ministri in vsa-ka pogodbeni stranka je dobila en prime-rek. Pogodba bo začela veljati, ko jo bo-do skupščine treh držav ratificirale in ko

bodo vsi ratifikacijski instrumenti depo-nirani pri grškem zunanjem ministrstvu. Tedaj bodo pogodbo registrirali tudi pri Združenih narodih. Sklenjena je na 20 let.

V svojih štirinajstih členih se pogodba naslanja in tudi sklicuje na ustrezne čle-ne Ustanovne listine Združenih narodov, s katero je v popolnem skladu. Med dru-gim je tudi rečeno v besedilu pogodbe, da so pogodbeni stranke odločene, da na čim učinkovitejši način zagotove terito-rialno nedotakljivost, kakor tudi politič-no neodvisnost svojih dežel v skladu z načeli in določbami Ustanovne listine Združenih narodov.

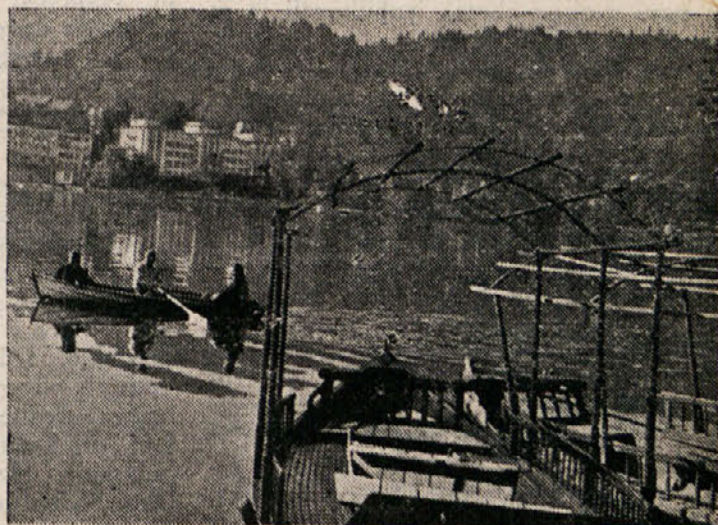
Glavne poteze pogodbe so, da bodo Jugoslavija, Grčija in Turčija po mirni poti skušale obravnavati vse spore, v ka-tere bi utegnile biti zapletene, da bodo vsako oboroženo agresijo, naperjeno pro-ti eni ali več držav podpisnic, smatrale za agresijo proti vsem trem in si individu-alno ali kolektivno nudile medsebojno pomoč, da si bodo medseboj pomagale pri ohranitvi in okrepitvi svoje obram-bne moči, da ne bodo sodelovale v nobeni koaliciji, ki bi bila naperjena proti eni iz-med njih; da določbe te pogodbe ne vpli-

vajo na pravice in ob-veznosti, izvirajoče za pogodbene stranke iz Ustanovne listine Zdru-ženih narodov in za Gr-čijo in Turčijo izvirajo-če iz Severnoatlantskega pakta.

Pogodba o Balkanski zvezi predvideva tudi ustanovitev stalnega sve-ta (namesto dosedanje konference zunanjih mi-nistrov), v katerem bo-do zunanji ministri in drugi člani vlad pogodbenih strank. Stalni svet se bo sestajal redno vsako le-to in po potrebi. Sklepe bo stalni svet sprejemal soglasno. Med letom bo vodil njegove posle stalni sekretariat ankarske-ga sporazuma, ki že deluje in tudi gene-ralskabi treh držav bodo nadaljevali svoje skupno delo v smislu ankarskega spora-zuma odnosno blejske pogodbe.

Takoj po podpisu pogodbe o Balkanski zvezi se je začela tiskovna konferenca treh zunanjih ministrov, na kateri je bilo objavl-jeno uradno sporočilo, ki ugotavlja, da je zelo hitro uspelo doseči uskladitev stališč in dokončati besedilo pogodbe. Razen te-ga pravi uradno sporočilo, da so se zuna-nji ministri sporazumeli o osnovnih na-čelih, na katerih bi morala biti zasnova-na posvetovalna Balkanska skupščina, ka-tere ustanovitev je bila sklenjena med obiskom maršala Tita letos junija v Ate-nah. Skupščina naj bi sestojala iz enakega števila predstavnikov vseh strani, sesta-jala naj bi se enkrat letno v glavnih me-stih ali drugih krajih treh držav izmeni-čno. Statut te posvetovalne skupščine naj bi čimprej izdelale vlade treh držav.

Po tiskovni konferenci, na kateri so

Motiv iz Bleda

novinarji stavliali razna vprašanja v zve-zi s podpisom pogodbe, je priredil turški zunanji minister svečano kosilo za člane delegacij blejske konference, na katerem je v svoji zdravici dejal, da bodo tri drža-ve s svojo zvezo dale svetu lep primer konstruktivne ustvarjalnosti in realistične solidarnosti.

V ponedeljek popoldne je prispel na Bled tudi maršal Tito, ki je zvečer prire-dil v vili »Bled« sprejem za člane delega-cij in za diplomatski zbor.

Odmev na podpis pogodbe o Balkanski zvezi je bil po vsem svetu zlasti pa v evropskih državah velikanski. Povsod poudarjajo časopisni in radio-komentarji njen pomen za svobodo in neodvisnost narodov ob Jadranu in Egejskem morju in njen doprinos k utrditvi fronte miru v trenutnem razporedu sil v svetu. Bri-tansko zunanje ministrstvo je po svojem predstavniku na primer izjavilo, da »vla-da Združenega kraljestva najtopleje po-zdravlja podpis Balkanske zveze«. O ve-likem zadovoljstvu nad podpisom priha-jajo vesti tudi iz Pariza. Nič manj je na-letel na odobravanje tudi pri avstrijskih naprednih silah in v njihovem časopisju.

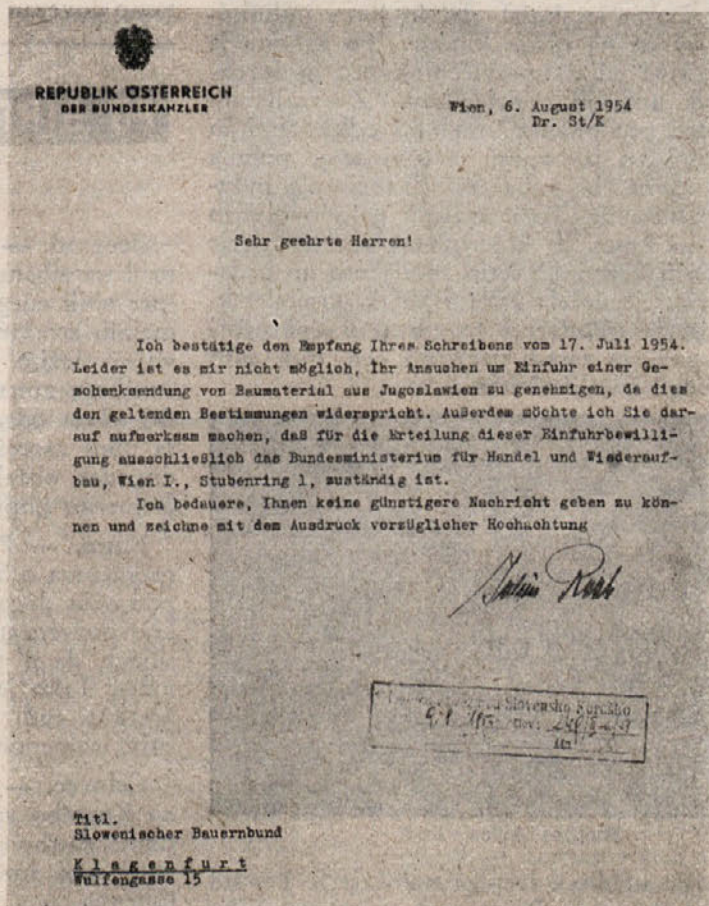
Odgovor, ki ni odgovor

Pred tremi tedni smo v našem listu zabeležili, da je slovensko kmečko ljudstvo z ogorčenjem in protestom sprejelo vest, da je Zvezno ministrstvo za trgovino in obnovo v drugič odbilo prošnjo Slovenske kmečke zveze za uvoz gradbenega ma-teriala za adaptacijo kme-tijske šole v Podravljah, ki ga je podarila Glavna združena zveza LRS. Ka-kor znano, je poleg šte-vilnih protestnih telegramov in pisem poslal Po-krajinski odbor Sloven-ske kmečke zveze s tem v zvezi pismo tudi zvez-nemu kanclerju in ga kot šefa vlade prosil za po-sredovanje, »da bi bilo potrebam koroških Slo-vencev v tem vprašanju zadoščeno ali z izstavit-vijo uvoznega dovoljenja s strani zveznega mini-strstva za trgovino in ob-novo ali pa z odobritvijo primernega prispevka s strani zveznega minist-rstva za kmetijstvo in go-zdarstvo«.

Zvezni kancler je na to pismo poslal odgovor, ki ga prinašamo v originalu.

Odgovor pove precej in pa nič. Vseka-kor zvezni kancler v njem ne daje zado-voljivega odgovora. Slovenska javnost, ki je s slovenskim kmečkim ljudstvom vred ogorčena nad odbitjem uvoznega dovo-ljenja, je pričakovala od šefa avstrijske vlade drug odgovor, ne pa samo pojasni-lo, da je za izstavitev dovoljenja pristojno trgovsko ministrstvo. Ker je prav to mi-nistrstvo že 2 prošnji odbilo, je to pojas-nilo res odveč.

Naj bo vzrok za odbitje dovoljenja in

tudi za ta odgovor karkoli že, značilno je vsekakor, da organi zvezne vlade, ki za ureditev slovenske kmetijske šole — edi-ne ustanove za koroške Slovence med najmanj sto podobnimi za nemško govo-reče državljane — doslej še niso dodelili niti fiska pomoči, ko so dobršen del nem-ških kmetijskih šol uredili tudi z davki koroških Slovencev, preprečijo celo dari-lo, ki je namenjeno za to šolo. Kdo daje ta-ka »določila« in v čigavem imenu, da je na nje vezan celo gospod zvezni kancler? Zakona s takimi določili ni.

Morebiti je odgovor v datumu, ki ga nosi kanclerjevo pismo?

V Nemčiji stavkajo

Pred kakšnimi desetimi dnevi so začeli v Hamburgu stavkati delavci mestnih podjetij in so bila s tem najbolj prizadeta razna prometna podjetja ter plinarne. Stavkajoči zahtevajo povišanje plač v takšni višini, o kateri mestni senat noče nič slišati ter pravi, da bi tako zvišanje imelo nujno za posledico tudi zvišanje raznih tarif, česar pa senat v interesu celotnega prebivalstva baje ne more zago-varjati. Ker na obeh straneh vztrajajo pri svojem, so bila pogajanja prekinjena in so medsebojni stiki za zadovoljivo ureditev le še zelo redki, v glavnem samo preko tiska.

Nekaj dni za hamburškimi so začeli stavkati tudi delavci kovinske industrije skoraj širom vse Zapadne Nemčije. Posebno na Bavarskem, kjer je stavkovni pokret zajel že večino od 200.000 kovinskih de-lavcev, se je položaj zelo zaostрил in je prišlo tudi že do spopadov med stavkajo-čimi ter delavci, ki so hoteli na delo v to-varno. Stavka je zajela v prvi vrsti večja podjetja, medtem ko gre delo v manjših obratih v glavnem nemoteno dalje. Kovi-narjem nameravajo slediti — v primeru, da ne bi dosegli zahtevanega povišanja plač — tudi uslužbenci pošte, katerih sin-dikat prav tako vztraja pri zahtevah, ki so podobne onim drugih strok. Enako zahtevajo boljšo odškodnino za svoje de-lo delavci raznih drugih področij, tako posamezne skupine rudarjev, filmskih de-lavcev in drugih, med njimi celo tudi po-litisti.

Razvoj stavkanja v Zapadni Nemčiji, ki se ob zaključku redakcije še nikakor ni končalo, je nedvomno zelo resen po-jav, zlasti še, ko zajema tako obširno ozemlje ter najrazličnejše panoge držav-nega gospodarstva. Verjetno stavkajoči ne bodo uspeli v vseh svojih zahtevah, gotovo pa bodo dosegli uspehe, ki bodo vsaj delno izboljšali njihov položaj.

Napetost med Indijo in Portugalsko

Med Indijo in Portugalsko je prišlo do precejšnjih trenj, ki je Indija sprožila zahtevo po priključitvi portugalske pose-sti Goa k Indiji. Obsedno stanje in vo-jaska ojačanja so bili prvi ukrepi, ki so jih podvzele portugalske oblasti zlasti za pri-mer napovedanega indijskega pohoda proti pokrajini Goa ob prazniku indijske neodvisnosti.

Portugalska vlada je v zvezi s temi do-godki poslala Indiji predlog, da bi med-narodna komisija obiskala Indijo in pro-učila spor med obema državama, kar je Indija tudi sprejela.

*

Rim. — V novem delovnem programu italijanske vlade po letnih počitnicah, ki ga je ministrski predsednik Scelba pred-ložil parlamentu, je cela vrsta važnih vprašanj, med temi novi zakon o tisku in volilni zakon, kakor tudi številni go-spodarski ukrepi.

Naša kmetijska šola ne sme biti izobčenec avstr. stvarnosti

Pravzaprav bi moralo biti že odveč poudarjanje, da brez uporabljivega kmetijsko-strokovnega znanja ni produktivnega kmetijstva, še manj pa trdnih in socialno neogroženih kmetij. Vseposvoda v svetu, najbolj pa na naših domačih tleh, imamo zgovorne dokaze, da je največja dota, ki jo more kmečki oče dati svojemu sinu na pot v trdi in neizprosni boj za obstanek, prav možnost, da dobi na kmetijski šoli jasen pogled v svet, ki ga obdaja in na svojo zemljo, ki je mati vsega žitja in bitja. To je prva zapoved kmečkih staršev do svojih otrok, ki naj enkrat prevzamejo kmetijo, katero so oni v potu svojega obraza izoblikovali in se trudili za njen procvit.

Niti malo pa ni pretirano, če danes spričo milijonov ljudi, ki gladujejo in spričo milijonov hektarjev nekoč rodovitne zemlje, ki zaradi erodije ali pa zaradi družbenih potreb ne služi več prehrani naraščajočega števila ljudi v svetu, pribijemo, da je tudi dolžnost družbe in njenih merodajnih predstavnikov, da napravijo vse za strokovno izobrazbo kmečkih ljudi in da z vsemi sredstvi podprejo dobro voljo ljudi, ki si prizadevajo, da za kmečki poklic šolajo in izobražujejo svojo mladino. Podpirati in pospeševati možnost šolanja kmečke mladine je — danes žal še — nezapisan zakon ne samo za slehernega zemljiškega lastnika, temveč tudi za vsakogar, ki mu je ljudstvo zaupalo svojo usodo.

Avstrijsko, predvsem pa koroško ljudstvo nemškega jezika mora ob spoznanju te potrebe pritrditi, da so njegovi predstavniki v vladi vsaj v tem pogledu storili veliko za kmetijstvo in za zajemčanje prehrane svojega ljudstva. Katerikoli kmetijski zavod ali izobraževališče pogledamo, povsod lahko ugotovimo skrb javne roke za njegov procvit in za sposobnost, da kar najbolj pripravnost služi koristim kmečkega ljudstva. Lahko rečemo, da vodi javno roko spoznanje, da je ustanavljanje in razvijanje kmetijskih učilišč in šol ena najboljših oddolžitve države za

dolgoletne davke in druge usluge, ki jih je kmečko ljudstvo prispevalo v njeno dobrobit.

Ko na eni strani vidimo to veliko spoznanje, ne moremo na drugi strani razumeti neutemeljene trme merodajnih krogov v odnosu do kmetijske šole v Podravljah. Namesto da bi temu novorojenčku slovenskih staršev stali vsaj kot boter z odprtimi rokami ob strani in mu pomagali na noge — ko ga sami kljub večdesetletni potrebi niso postavili v svet — so mu že ob njegovem rojstvu očitno stregli po življenju. Poskusi v pretekli jeseni, da bi preprečili pričetek pouka, odbite uvoznega dovoljenja za darilo Glavne združene zveze Slovenije in dosedanje negiranje prošnje za subvencijo za ureditev

in vzdrževanje te šole nam vsiljuje prepričanje, da vidijo merodajni krogi v slovenski kmetijski šoli čir na telesu države, katere državljani smo tudi koroški Slovenci.

Slovensko kmečko ljudstvo, ki iz svojih skromnih sredstev z naravnost obudovanja vredno pripravljenostjo prispeva za ureditev svojega izobraževališča, pa ni ustanovilo svoje kmetijske šole za to, da bi z njo komu nasprotovalo, temveč edino za to, ker jo krvavo potrebuje za svoj gospodarski in kulturni razvoj. In prav zato kmetijska šola v Podravljah nikomur ne more biti v napotje. Najboljši dokaz za to je prav okoliško prebivalstvo nemškega jezika, ki vidi v njej enakega prijatelja kakor naše slovensko ljudstvo.

Italijo tarejo skrbi brezposelnosti

Ozadja hujšakških kampanj, ki jih italijanski politiki od časa do časa uprizarjajo predvsem proti Jugoslaviji, dejansko ni iskati v zunanje-političnih povodih, marveč gre v bistvu le za histerično demagogijo, s katero skušajo italijansko ljudstvo odvrti od prevelikega zanimanja za ureditev notranje-političnih vprašanj, pri katerih igrajo najbolj pomembno vlogo razumljivo gospodarski problemi. Podobno kakor Francija se tudi Italija bori s precejšnjimi težavami in še nobeni povojni vladi doslej ni uspelo, da bi vsaj v neki meri zaustavila naraščanje gospodarske krize, o katerem daje zelo zgovorno sliko število brezposelnih, ki v največji gradbeni sezoni dosega zelo visoke številke. Sploh pa je Italija znana kot država, v kateri vladajo med posameznimi plastmi ljudstva razlike, ki jih drugače poznajo le v kolonialnih deželah.

Vprašanje brezposelnosti, ki sicer tare celo državo, se posebno odraža v pokrajinah, kjer živijo poleg Italijanov tudi še Slovenci, kar je le eden izmed primerov zapostavljanja, ki mu je izpostavljen slovenski živelj v Italiji. Tako je na primer

v goriški pokrajini, ki šteje kakih 130.000 prebivalcev, še zdaj v delovni sezoni okoli 13.000 brezposelnih, to se pravi, da je vsaki deseti brez zaposlitve in s tem brez rednega zaslužka. Vedno večje je število tistih družin, katerih življenjska raven je vsak dan nižja in si od časa do časa pomagajo le še s kakršnim koli priložnostnim delom.

Pomoč, ki jo je za omejitev brezposelnosti namenila država, da bi vsaj navidezno prikrila svojo slabo gospodarsko politiko, ostaja vedno bolj brezuspešna, ker se stalno zmanjšuje tudi proizvodnost na vseh sektorjih. Posledica tega je tudi vedno večje pomanjkanje učnih mest za mladino in so ravno mlade delovne sile, ki iz leta v leto v največji meri množijo armado brezposelnih.

In kako rešujejo oblasti ta pereči problem? Namesto da bi z javnimi deli zaječili trajno zaposlitev, se raje zatečejo k starim in obrabljenim šlagerjem o italijanstvu Trsta in tržaškega ozemlja, ker vedo, da bodo z nacionalistično demagogijo vsaj začasno odvrtili zanimanje ljudstva od notranjih gospodarskih težkoč.

Proslava na Ostrožnem pri Celju preložena

Iz tehničnih vzrokov je bila velika proslava »Štajerska v borbi« na Ostrožnem pri Celju preložena na 19. september 1954.

Vsem, ki so se lani odnosno predlanskim udeležili podobnih proslav na Okroglici in v Dolenjskih Toplicah, je veliko doživetje gotovo še v dobrem spominu, zato se bomo tudi letos v čim lepšem številu zbrali na mogočnem ljudskem prazniku na Ostrožnem pri Celju.

Črna proslavlja svoj občinski praznik

Dne 22. avgusta 1954 bodo v Črni pri Prevaljah slovesno obhajali obletnico prvega občinskega praznika. Na to slavnost vabijo tudi koroške partizane, s katerimi bi ob prazniku obujali spomine na slavne dni narodnoosvobodilne borbe.

Zbornica za promet LR Slovenije

V Ljubljani so nedavno ustanovili zbornico za promet LR Slovenije, ki je hkrati prva republiška zbornica te vrste v Jugoslaviji. Zbornica bo reševala vprašanja prometa vseh vrst, tako železniškega, cestnega, poštne, pomorskega in zračnega, v njo pa bodo včlanjene tudi razne turistične ustanove, ker je razvoj turizma tesno povezan z razvojem prometnih zvez.

PO ŠIRNEM SVETU

Beograd. — Na jugoslovansko-albanski meji so albanski vojaki pred nedavnim spet ubili enega izmed jugoslovanskih obmejnih stražarjev, ki je tam vršil odgovorno službo. Na protestno noto jugoslovanskega zunanjega ministrstva je albanska vlada odgovorila, da priznava, da so ta uboj zagrešili albanski vojaki ter da dogodek obžaluje in je pripravljena tudi primerno popraviti krivico.

Kairo. — Po podpisu angloegiptskega sporazuma o Sueškem prekopu se na tem področju dogaja, da razni elementi skušajo povzročati nemire in so oblasti prisiljene, da z odločnimi ukrepi posežejo vmes. Tako je morala egiptska policija aretirati tudi večje število ljudi, ki so z istim namenom razstrelili neki most.

Celovec. — Zadnje nedeljo je prispel na Koroško zunanji minister Velike Britanije Anthony Eden, ki bo z ženo preživel svoj dopust na nekem gradu blizu Celovca.

Dunaj. — Predsednik Združenih držav Amerike Eisenhower je povabil zveznega kanclerja ing. Raaba, naj bi kot gost ameriške vlade obiskal ZDA. Kancler je povabil sprejel in bo predvidoma meseca novembra obiskal Ameriko.

Tel Aviv. — Izraelska vlada je v posebnih notih odklonila zadnje predloge treh zapadnih velesil o sprostitvi napetosti v Palestini, ker so omenjeni predlogi predvidevali razširitev pravic nadzorstvene komisije OZN, ki nadzoruje točno izpolnitev pogojev premirja v tem področju. Vlada Izraela je namreč mnenja, da komisiji ni treba še večjih opolnomočenj, marveč zahteva le dosledno izvajanje pogojev o premirju.

ARGENTINA — država latinske Amerike z diktatorskim režimom

Dežela v južni Ameriki, ki jo je v letih 1515/16 odkril Španec Juan Diaz de Solis, nosi svoje ime po tako imenovani »srebrni reki« La Plata (srebro = argentum). Spočetka je bila Argentina špansko podkraljestvo, ki se je v začetku 19. stoletja odtrgalo od matične države in leta 1816 proglasilo svojo samostojnost. Še med špansko nadvlado, pa tudi pozneje so vladala v različnih slojih prebivalstva velika nasprotstva glede državne ureditve, ki so povzročala številne državljanske vojne. Šele proti koncu druge polovice prejšnjega stoletja in v zadnjih 50 letih se je argentinska državnost utrdila, k čemer je precej doprineslo tudi nevtralnno zadržanje Argentine med obema svetovnimima vojnima.

V Argentini prevladuje belopoltno prebivalstvo, po večini španskega porekla. Glavno mesto je Buenos Aires, ki šteje preko 4 milijonov prebivalcev, to je četrtina vsega argentinskega prebivalstva.

Buenos Aires je gnezdo velikih zemljiških posestnikov, finančnih magnatov ter velikih in malih spekulativ. Razen tega je pa tudi največje delavsko središče Latinske Amerike.

Od celotne površine, blizu 2.800.000 km², je 10,7% obdelovalne zemlje, 41% je travnikov in pašnikov, 17,3% je gozdov in 31% je neproduktivne zemlje. Tej razdelitvi primerno je glavna gospodarska moč Argentine v živinoreji in pridelovanju žita. Saj je bila do nedavnega

eden glavnih svetovnih dobaviteljev pšenice, koruze, mesa, volne i. t. d. Industrija se naslanja na domače surovine; tako so na prim. tovarne za hladilno konzerviranje mesa v Buenos Airesu največje na svetu. Izvoz je predvsem usmerjen v ZDA in v Anglijo. Poljedelstvo je zadovoljivo mehanizirano. Značilna za deželo pa je zelo visoka stopnja kapitalizma s polfevdalnim izkoriščanjem delovne sile.

Danes je Argentina sicer republika, njen režim pod predsednikom Peronom pa je povsem diktatorski, da ne rečemo zelo blizu fašističnemu. (Ni torej čudno, če so se v Argentino zatekli številni bivši fašistični in nacistični prvaki iz Evrope po njihovem propadu na koncu druge svetovne vojne).

Prvič je zmagal polkovnik Juan Domingo Peron pri volitvah leta 1946. Tri leta prej pa je skupina oficirjev izvedla državni udar. Peron — tedaj le član te skupine — si je znal utirati pot naprej, tako da je odnesel zmago na volitvah. Odločujočega pomena za njegovo sedanjo zmago je bilo čedalje večje nezadovoljstvo v vojski in med ljudstvom, ki ni več zaupalo starim strankam (narodno-demokratski, radikalni in neki psevdosocialistični). Po prihodu na oblast je izvedel številne vsaj na videz popularne reforme. Bistvo teh reform pa je bilo državno-kapitalistično. Država je lahko posegala v vsako dejavnost, kar je glede na spekulativnost in korupcijo deloma koristilo, na mnogih področjih pa se izrodilo v odkrito diktaturo.

Da se je Peronu posrečilo leta 1951 v drugi zmagati na volitvah, je bila velika zasluga njegove tedanje žene Evite Peron (ki je med tem že umrla). Ob poroki leta 1946 je namreč dobila na razpolago velik fond za dobrodelnost, ki ga je tudi znala izkoristiti, da je s svojim močnem postala priljubljena med revnim ljudstvom. Ustanovila je tudi Peronistično zvezo žena, na katere čelu je izbojevala (ali izprosila

ali izsilila) vse pravice — vključno volilno pravico — za ženske.

Peron je skušal deželo hitro industrializirati na račun kmetov. Po zakonu je država edini upravičeni kupec in izvoznik kmetijskih pridelkov. Z razlikami med predpisanimi nizkimi odkupnimi in visokimi izvoznimi cenami se je polnila državna blagajna za financiranje industrializacije. To je izzvalo nezadovoljstvo med kmeti in kmetijska proizvodnja je zlasti v zadnjih letih začela močno padati ter je dežela zašla v težak gospodarski položaj. Podvzeti kazenski ukrepi proti trgovcem zaradi navijanja cen tudi niso mogli izboljšati stanja.

Buenos Aires

Za utrditev svojega položaja že kar od začetka, se je Peron tudi opiral na sindikate, ker je videl, da je začela naraščati njihova moč. Zakonita zaščita in razni privilegiji, ki jih je vlada dolžna nuditi sindikatom, pa so se izrodili in v marsičem dobili obliko nasilja; tako na primer vlada lahko proglasi sindikat za ilegalen, če njegovi člani stavkajo brez soglasja z ustreznim ministrstvom, in smatra nadaljevanje stavke kot sabotažo, ki jo potem lahko strogo kaznuje.

Nasilje se v zadnjem času čisto stopnjuje in je veliko vprašanje, če bo Peronu uspelo s takimi metodami rešiti težavni položaj, v katerega je Argentina zašla. Ljudstvo je čedalje bolj vznemirjeno in vedno pogostejši neredi že resno ogrožajo obstoj režima.

Koroški velesejem — merilo marljivosti delovnih ljudi

Dan otvoritve koroškega velesejma je bil viden znak, kako tovrstne prireditve vzbujajo vedno večje zanimanje v širokih plasteh vsega prebivalstva. Dočim so bile nekdanje razstave o zmogljivosti proizvajalnih sil ali v večjem merilu velesejmi predvsem prireditve industrije, obrti ter

Tudi zvezni kancler Raab se je krepčal na velesejmu

v prvi vrsti trgovine, so se v teku časa razvile do ogromnih razstav proizvodnje, ki so zainteresirale prav vse podjetnike in delodajalce pa tudi delojemalce. V vsej množini razstavljenih proizvodov lepi trud in prizadevanje množic delovnih ljudi uma in dlani. Tudi razvoj koroškega velesejma ponazarja umstvene zmognosti, spretnost in voljo do ustvarjanja z umom in dlanjo delujočih ter je merilo znanja in marljivosti delovnih ljudi v tovarnah, delavnicah, v uradih, v gozdnem in kmetijskem gospodarstvu, v laboratorijih in na vseh neštetih področjih. Temu se pridružuje še trgovina, ki išče z novimi metodami stika s kupovalci za obilico proizvodov industrije, obrti in kmetijstva. V gospodarskem krogotoku, ki ga ravno velesejem prikazuje v nazorni sliki, so tudi veliki izgledi in možnosti na upanje za nova delovna naročila za podjetja na Koroškem in s tem spet za delo in kruh ter za brezskrbnejše življenje z zagotovljenim delovnim mestom.

Zaradi tega ni čudno, da je na dan otvoritve velesejma že dolgo pred napovedano uro pričakovala številna množica pred vhodom, da bi prisostvovala aktu, ko so se vrata na velesejem odprla. In ko so bili ob deseti uri dne 5. avgusta pred

velesejskim prostorom zbrani častni gostje, jih je predsednik velesejma mestni svetnik Novak pozdravil, med temi zveznega kanclerja ing. Raaba, notranjega ministra Helmerja, državna sekretarja Grafa in Bocka, deželnega glavarja Wedeniga s člani deželne vlade, diplomatskega zastopnika Jugoslavije svetnika veleposlaništva Bravničarja, italijanskega konzula dr. Cechione, zastopnika britanskega poslaništva na Dunaju Dawa ter Col. Robertsa, župane iz Ljubljane, Trsta in Vidma ter ostale predstavnike oblasti, gospodarskega in kulturnega življenja.

Nato je spregovoril celovski župan Graf in izrazil zahvalo vsem sodelavcem, ki so v primeroma zelo kratkem času zmagali ogromno delo in rešili pereče probleme, da se more razstava na svojem lastnem prostoru letos sploh že izvesti.

Za županom je govoril deželni glavar Wedenig. V svojih izjavah je počastil koroški velesejem kot gledišče uspehov našega dela in znak, da se Koroška vključuje v evropsko gospodarstvo. Pred 15 leti je bil ta prostor zadnjič prizorišče vrstno podobne prireditve. Takrat je izbruhnil vihar, ki je potem leta grozotno pustil po deželi in se je zdelo, da v tem mestu in na tem prostoru ne bo nikoli uspelo spet kdaj prirediti gospodarski prikaz naše dežele v takem obsegu in naše vzpostavljene povezave z inozemstvom. V nadaljnjih izjavah je deželni glavar med drugim izrazil priznanje kmetijskega gospodarstva, ker zveni skoraj neverjetno, da se ono kmetijstvo, ki je pred malo leti komaj zmoglo najnujnejše prispevati k prehrani prebivalstva, danes nahaja pravzaprav že v odprodajnih težkočah. Vsekakor pa bi odprodajne težkoče ne bile tako občutne, če bi imeli vsi za delo voljni Korošci zagotovljena delovna mesta. Nadalje je govoril o napredku elektrifikacije, o podvigu rudarstva, o razvoju tujkega prometa, kar vse služi dvigu blaginje prebivalstva. O gospodar-

ski povezavi s sosednjimi deželami je naglasil, da nas vežejo z Italijo stare tradicije. Toda tudi s Slovenijo nas vežejo močne vezi skupne zgodovinske preteklosti. Zaradi tega tudi prizadevanja za medsebojno gospodarsko in kulturno izmenjavo niso ostala brezuspešna. Končno je izrazil tudi svoje veselje o udeležbi Zapradne Nemčije na koroškem velesejmu ter o pomembni medsebojni izmenjavi dobrin.

Zvezni kancler ing. Raab je 3. koroški velesejem otvoril. V svojem nagovoru je med drugim dejal, da kažejo vsi sejni, ki jih bodo letos v Avstriji priredili, enoten

rezultat uditve avstrijskega gospodarstva. Nadalje je izrazil zahvalo sindikalni organizaciji, ko je dejal, da je bil sklep zvezne vlade v marcu 1953, da se najmenjalni kurz poenostavi, mogoč edinole s sodelujočimi krogi. Na čelo svojih izjav bi hotel postaviti zahvalo na organizacije delojemalcev, delavsko zbornico ter na zvezo sindikatov, ki so takrat, kakor že večkrat, pokazali popolno razumevanje in velik pogum. Bilanca o donosnosti avstrijskega gospodarstva je izkazovala leta 1952 še 500 milijonov dolarjev deficita, dočim izkazuje bilanca za leto 1953 75 milijonov dolarjev pribitka.

Paviljon 24 — kolektivna razstava podjetij iz Slovenije

Izredno številnega obiska in spontanega nedeljenega priznanja se lahko veselijo prireditelji kolektivne razstave podjetij iz Slovenije v paviljonu 24. Vrsta podjetij je v slikoviti, pestri in nad vse okusni razporedbi razstavila svoje kvalitetne proizvode za izvoz, za katere vlada pri vseh obiskovalcih izredno veliko zanimanje. Za glavne proizvode, ki jih je mogoče v kompenzaciji v okviru kontingenta uvažati v Avstrijo, so z interesi v mejah dovoljenih kontingentov že sklenjene kupčije, le mnogi obžalujejo, da za nekatere proizvode kontingenti še niso bili doseženi.

Podjetje »Delamaris« iz Izole zastopa s svojimi najrazličnejšimi konzervami od sardin do filetov prehransko stroko. Za prehranske proizvode je sklenjena v okviru kontingenta kupčija s podjetjem Carimpex.

»Dom« Ljubljana prikazuje izdelke domače industrije, kakor košare, pletene torbice, za katere je bila spet zaključena kupčija s Carimpex, dočim je za razne druge predmete lesne galanterije odjemalec tvrdka Böhm & Co. na Dunaju.

V okusno urejenem paviljonu razstavljajo podjetja iz LR Slovenije

V oddelku »Gosad« so prikazane vse vrste zdravnih zelišč in suhe gobe za izvoz, za kar je poleg drugih največji odjemalec tvrdka Herber na Dunaju.

»Medex« razstavlja vse vrste medu, med temi tudi nove vrste, prvič na primer lipov med. Za slovenski med je velik interes v Avstriji. Uvoz je mogoč le v mejah kontingenta ter je bila za ta kontingent sklenjena kupčija s Carimpex.

Veliko zanimanje vlada za razstavo »Obrtexport«, ki prikazuje najrazličnejše izdelke obrtnikov Slovenije združenih v zadruzi. Številni obiskovalci se zanimajo za vse najrazličnejše izdelke lesne galanterije do okusno izdelanih šatulj, albumov z ročno izdelanimi umetniškimi figurami, metelj in mnogo drugega več. Interesi obžalujejo, da jim s temi predmeti ni mogoče ustreči, ker v kompenzacijskem kontingentu niso predvideni, toda je upanje, da bo kasneje mogoče ustreči interesom tudi na tem področju.

Priznana in zaželjena slovenska vina razstavlja »Slovenija vino — VINO KOPER — Slovenske gorice« od štajerskih do istrskih vin ter razne vrste likerjev in žganja. Trgovinska zbornica Ljubljana je zaradi velikega zanimanja za vina preskrbela dovoljenja, da je mogoče s poskušnjo teh vin vsaj delno zadovoljiti obiskovalce. Željam zanimancev za kvalitetna slovenska vina pa bo v sklopu kontingenta v večji meri lahko ustrezno z uvozom navedenih vin v Avstrijo. V okviru kontingenta je kupčija v glavnem zaključena s tvrdko Breznik & Co.

Podjetje »Slovenija les« razstavlja poleg final oziroma plošč furnirjev običajnega in ornamentnega parketa, še razne vrste finalnih izdelkov tudi prav lično in praktično izdelane stolčke in mizice, za kar je od strani obiskovalcev prav tako veliko zanimanje. V kontingentu navedeni predmeti sicer niso zajeti, vendar bi zamogla Slovenija ob količkah ugodnih pogojih izvažati v Avstrijo bukovo oglje.

(Nadaljevanje na 8. strani)

Dr. Mirko Rupel:

36

SLOVENSKI JEZIK

Ločilni števnik

Ločilni števniki so: enój, -a, -e, dvój, -a, -e, obój, -a, -e, trój, -a, -e, četvér, -a, -o, petér, -a, -o, šestér, -a, -o itd.

Ti števniki poudarjajo različnost stvari, n. pr. pri nas imamo dva otoka, dva dečka, pri prvem sosedu imajo dvoje otrok, dečka in deklico, pri drugem sosedu pa dvoje otroke, iz prvega in drugega zakona; ta teden imamo troje delavce: kosce, žanjice in zidarje.

Kakor kažejo ti zgledi uporabljamo ločilne števnike pridevno (dvoji otroci), kadar hočemo poudariti različnost vrst ali skupin ne glede na število posameznih oseb ali predmetov. Uporabljamo jih tudi samostalno v obliki srednjega spola (dvoje otrok); v tej obliki napovedujejo število in različnost predmetov.

Ločilne števnike rabimo zlasti, kadar štejemo množinske samostalnike ali dvojice predmetov: troje hlač, petero klešč, dvoje ušes, dvoje oči.

Množilni števnik

Množilni števniki so: enójen, dvójen, trójen, četvéren, petéren... — enkrat, dvakrat, trikrat...

Ti števniki kažejo, da je stvar tolikokrat pomnožena, kakor kaže število, n. pr. dvojni podplati, trojna plača, zrno je obrodilo stoteren sad; trikratni živio; tisočkratna hvala za vse!

GLAGOL

Glagoli so besede, ki povedo, kaj kdo dela ali kaj z njim je.

Zgledi: Krpan vzame kij in mesarico, zasede kobilico pa jezdi iz mesta. Bil je silen človek. Drevo cvete. Pšenica zori. Seno se suši. Narod, ki se bojuje za pravično stvar, je nepremagljiv. Ves si raztrgan.

Glagol je najimenitnejša besedna vrsta. Pomensko in oblikovno je zelo razvit in občutljiv, zato mora dobro poznati njegov ustroj, kdor hoče pravilno govoriti in pisati.

Glagolski vid

Glagolski vid izraža, kako dejanje v času poteka. V stavku »izbiral je skrbno, pa je slabo izbral«, nam prvi glagol pove, da je izbiranje dalj časa trajalo; drugi glagol pa naznanja tisti trenutek, ko se je izbiranje končalo. — Če rečem »počilo je«, je s tem izraženo trenutno dejanje; »pokalo je« pa pomeni, da je večkrat počilo, da se je dejanje ponavljalo.

Slovenski glagol nam torej že po svoji podobi pove, kako dejanje v času poteka: ali traja dalj časa, ali se ponavlja, ali je samo trenutno.

Glagoli, ki izražajo trenutno, enkratno dejanje, so dovršni, tisti, ki izražajo trajanje ali ponavljanje, so nedovršni.

Dovršni so n. pr. prijeti, počiti, vzdigniti, sesti, leči, mahniti, skočiti, zagledati, zboleti, opaziti, končati, nehati, umreti, prenesti, napisati, dokončati itd.

Nedovršni so n. pr. sedeti, gledati, ležati, leteti, nositi, skakati, streljati, posedati, prenašati, zevati itd.

Če nam na prvi mah ni jasno, ali gre kak glagol med dovršne, si lahko pomagamo na več načinov. Tako odgovorjajo dovršni glagoli na vprašanja kaj storiš? kaj si storil? kaj boš storil? (Kaj storiš, ko stopiš v razred? —

Odkrijem se, pozdravim tovariše, odložim knjige in sedem.) Dovršni glagoli so tudi tisti, ki jih lahko postavimo za izraze: počakaj, da... glej, da... (počakaj, da se umijem, oblečem, obujem; glej, da prideš, da ne padeš, da ne zamudiš, da se poboljšaš).

Za nedovršne glagole si pomagamo z vprašanjem: kaj delaš? (Kaj delaš? — Sekam drva, pišem pismo, pregledujem račune, gledam, skačem). Prav tako so nedovršni tisti, ki jih lahko postavimo za izraza začnem, neham (začnem brati, nakladati, peti, teči; neham delati, žvižgati, kaditi, kričati).

Vrste dovršnikov in nedovršnikov

Dovršniki izražajo:

1. trenutno dejanje, t. j. tako, ki se v trenutku začne in konča; trenutno dovršni so: skočiti, počiti, pasti, sikniti, trčiti, mahniti itd.;

2. začetek dejanja, t. j. trenutek, ko se dejanje začne; začetno dovršni so: zboleti, zakuriti, zaspati, zapeti, zaskrbeti itd.;

3. konec dejanja, t. j. trenutek, ko se dejanje konča; končno dovršni so: izbrati, zmešati, napisati, prilesti, dočakati itd.

Nedovršniki izražajo:

1. trajanje dejanja; trajni glagoli so: ležati, plesti, plesati, gledati, leteti, prositi, sejati, zmagovati itd.

2. ponavljanje dejanja; ker se lahko ponavlja trenutno ali pa trajno dejanje, so ponavljalni glagoli a) iz trenutno dovršnih, n. pr. skakati, streljati, pogledovati, suvati (= večkrat skočiti, ustreliti, pogledati, suniti); b) iz trajnih, n. pr. goniti, laziti, nositi, polegati (= večkrat gnati, lesti, nesti, ležati).

(Se nadaljuje)

KOLEDAR

Petek, 13. avgust: Hipolit
Sobota, 14. avgust: Evzebij
Nedelja, 15. avgust: Vnebovzetje M. D.
Ponedeljek, 16. avgust: Rok
Torek, 17. avgust: Hiacint
Sreda, 18. avgust: Helena
Četrtek, 19. avgust: Ludovik

SPOMINSKI DNEVI

13. 8. 1802 Zmagal na gori Isel tirolski upornik Andrej Hofer.
14. 8. 1941 Podpisana atlantska listina — 1945 Popolna kapitulacija Japonske in s tem konec druge svetovne vojne.
15. 8. 1914 Otvoritev Panamskega prekopa.
16. 8. 1810 Ustanovljena univerza v Berlinu — 1914 Začetek borb med Avstrijo in Srbi na Ceru — 1918 V Ljubljani se osnoval Narodni svet — 1942 Štajerski bataljon je stopil na koroško ozemlje.
17. 8. 1942 V italijanski ofenzivi padel pisatelj Miran Jarc.
18. 8. 1850 Umrli francoski pisatelj Honore de Balzac — 1943 Angleži so razrušili Peenemünde, kjer so Nemci izdelovali letelne orožje V 1. To razrušenje je zavleklo nemške napade za leto dni.
19. 8. 1819 Umrli angleški inženir James Watt, ki je izumil prvi parni stroj.
19. do 24. 8. 1944 Enote koroške skupine odredov imele hude boje s sovražnikom, ki je z motoriziranimi silami 3.000 mož prodiral proti položajem partizanskih enot.

Zahomec

V četrtek, dne 5. avgusta, je po presledku komaj nekaj tednov že spet posegla smrt v vrste naših vaščanov. Tokrat nas je zapustil po dolgem trpljenju 86 let stari Kajšlnov oče. Polno trdega dela je bilo življenje Kajšlnovega očeta, kajti delo pri drvarjih je težko in nevarno ter zahteva celega moža. S pridnostjo in vztrajnostjo si je z družino postavil svojo hišico. S svojo veselo naravo je vsem lajšal težko delo ter je sploh vzorno skrbel za svojo družino. Vsakemu je bil tudi vedno pripravljen pomagati in je bil zares dober sosed nas vseh.

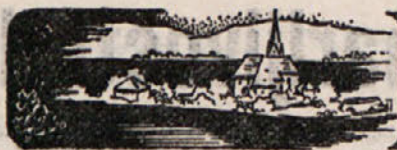
Pokojni oče je bil tudi edini čebelar v naši vasi. Dokler mu je zdravje dopuščalo, je pridno skrbel za svoje muhice. Po smrti žene mu je gospodinjala hčerka, dokler se ni poročila in odšla v Ameriko. Po njenem odhodu je živel pri sinu do svoje smrti. Minulo soboto pa smo draga pokojnika izročili na vaškem pokopališču na Bistrici materi zemlji k zadnjemu počitku, kjer naj mu bo domača zemlja lahka. Vsem preostalim pa izrekamo naše iskreno sožalje!

*

Pretekli teden pa smo doživeli nekaj veselega. Obiskal nas je nekdanji vojni ujetnik Francoz s svojo ženo. V minuli vojni je pri naših kmetih delalo nekaj francoskih vojskih ujetnikov. Kmalu so spoznali, da imajo v ljudeh znanega »vin-dišarskega« gnezda Zahomca prijatelje in zaveznike — antifašiste. Vedno smo si prinašali vesti o porazih nemške vojske na vseh frontah in se skupno veselili končnega poraza nacističnega barbarstva. Tako so vzljubili Francozi ta naš Zahomec in ga še vedno niso pozabili. Tako nam je pokazal prijatelj iz Francije pismo, v katerem mu omenja tovariš ujetnik skoraj vse Zahomčane, ki jih naj obišče. Prijetno je bilo v družbi s starim znancom in somišljenikom. Zelo ga je zanimalo, da tu in tam nacisti spet dvigajo glave. Zlasti je bil začuden nad tem, da niso našli krivcev zločina nad partizanskim spomenikom v St. Rupertu.

Njegova žena, ki je delala v francoskem odporniškem gibanju v Parizu ter opravljala važno in odgovorno službo zveze med angleži in francoskimi partizani, je omenila, da je opažala v Avstriji, ki se ji drugače zelo dopade, ponekod le še preveč velenmskega duha. Francozi, ki so toliko pretrpeli od nemškega militarizma, bodo spet vedno opozarjali na nevarnost njegove poživitve.

Po prijetnem kramljanju smo se za spomin še fotografirali, nato pa sta se draga gosta, bivši vojni ujetnik in njegova žena, prisrčno poslovila in odpotovala s svojim avtomobilom nazaj v Pariz. Zagotovila sta, da prideta prihodnje leto spet s še enim prijateljem, ki je tudi preživljal vojno ujetništvo pri nas in želi spet obiskati ljudi, ki so stali skupno v taboru borbe proti nacizmu.

Po naši zemlji

Gostovanje akademikov „Kluba koroških študentov“ iz Ljubljane na Koroškem

Spet je naša vihovna kulturna organizacija Slovenska prosvetna zveza posredovala, da je bilo v nekaterih naših krajih ljubiteljem lepo zapete slovenske pesmi zadoščeno, obenem pa, o čemur smo prepričani, tudi ustrezno mladim dragim gostom akademikom »Kluba koroških študentov«, ki so imeli v času svojega kratkega bivanja na Koroškem priložnost spoznavati naše lepe kraje in se seznanjati z našimi ljudmi.

Mladi študentje, polni življenja in zanos, 70 fantov in deklet, so z dvema avtobusoma prekoračili mejo pri Dravogradu v soboto zjutraj. Od tam so nadaljevali pot mimo Labota, Suhe, Zvabeka, Doba in skozi Pliberk v prijazno vas pod Peco, v naš Šmihel. Med potjo so ljudje

Koroški Slovenci!

Naša skupna volja, da uredimo tudi še poslopje naše kmetijske šole, bodi tako močna kakor sta bili naša želja po tej soli in borba za njeno ustanovitev. V kolikor še nismo, pomagajmo s svojim prispevkom.

Skupna volja in skupno delo vedno rodita dobre sadove!

mlade goste iskreno pozdravljali. V Šmihelu so se ustavili, ker je bil na dnevnem redu, ali pravilneje na večernem sporedu, določen prvi koncert. Da so študentje izkoristili lep sončni dan, so se odpeljali na Klopinski jezero, kjer so ob tem biseru Podjune prebili lepe sproščene ure. Pozno popoldne pa so se vrnili spet v Šmihel.

Za vse lepo in naše dovzetni šmihelski prosvetasi, med katerimi velja predvsem zahvala požrtvovalnemu tajniku SPD »Peca« Stanku Vautiju kakor tudi predsedniku Lojzu Krautu, so se marljivo trudili, da so organizirali vse potrebno za večerno prireditev. Oskrbeli in opremili so prostor na Šercerjevem dvorišču ter izvedli med prebivalstvom v vasi in okolici potrebno reklamo. Dan je bil lep in v visokem poletju mora kmečko ljudstvo izkoristiti čas do poznega večera in ker

naporno delo ob vročem soncu utruji, so bili organizatorji zaradi udeležbe nekoliko zaskrbljeni. Toda ta bojazen se je izkazala nepotrebna, ker naši ljudje, kmečki fantje in dekleta, možje in žene, številni delavci, niso hoteli zamuditi lepe priložnosti in si odreči pričakovani užitek.

Ko je legal večerni mrak na tiho vas, so se zbrali ljudje od vseh strani v častnem številu na Šercerjevem dvorišču in vsi nestrpnostno pričakovali nastopa mladih pevcev in folklorne plesne skupine. Zbrane poslušalce je v imenu gostov pozdravil in predstavil pevce njih vodja tov. Razdevšek. Spontani val navdušenega ploskanja je bil odgovor in v pozdrav mlademu pevskega zboru in njihovemu zborovodji tov. Luki Kramolcu. Nato pa je pevski zbor pričel izbrano in dovršeno s podajanjem svojega sporeda. V prvem delu so zapeli partizanske in rodoljubne pesmi, folklorna skupina 12 plesalcev pa je zaplesala gorenjske narodne plesne. V drugem delu so opevali Rož in Ziljo, višek pa so dosegli v tretjem delu z narodnimi ljudskega pesnika Lesičjaka. Odlično so sodelovali solisti Hema Bratuž, Nuša Završnik in Ivan Kranjc. Motiv vsake pesmi in plesa je bil povedan tudi v razlagi, poslušalci pa so za vsako točko pesmi in plesa z navdušenim in živahnim odobravanjem nagradili drage goste za sprejeti umetniški užitek. Ob zaključku je zahvalne besede spregovoril tajnik SPZ tov. Černic Stanko.

Po koncertu so se študentje in študentke še nekaj časa zadržali v prijetni domačnosti med domačini, kjer so tudi domači pevci zapeli nekaj pesmi. Gostje pevci so SPD »Peca« poklonili dve lepi knjigi, ki jih je z zahvalo prevzel predsednik Lojze Kraut, SPZ pa so poklonili oljnato sliko, ki predstavlja Ravne.

Po prenočitvi v gostoljubnih hišah so pevci pred Šercerjem še v nedeljo zjutraj zapeli v slovo nekaj pesmi, kjer jih je truma ljudi navdušena poslušala.

Potem so nadaljevali pot v Železno Kaplo, kjer so podali drugi koncert. Prav tako je bil v Železni Kapli v kinodvorani ogromen obisk in z enakim navduše-

Opozorilo staršem

Čas povratka prve skupine otrok iz počitniške kolonije iz Splita bo najavljen v nedeljo v slovenski oddaji celovskega radia.

Zveza slovenskih žena.

Slovenska prosvetna zveza sporoča:

Gorenjski oktet

bo prihodnjo soboto in nedeljo gostoval na Koroškem in sicer:

v soboto, dne 14. avgusta 1954, ob 20. uri v Zahomcu pri Hrebcu,
v nedeljo, dne 15. avgusta 1954, ob 14. uri v St. Jakobu v R. na dvorišču Narodnega doma.

Vsi prijatelji slovenske narodne pesmi na te prireditve srčno vabljeni!

Žene so se vrnile s svojega izleta

Žene, ki so se po posredovanju Zveze slovenskih žena udeležile tridnevnega prekrasnega izleta v Postojno, Koper in Portorož, so se minuli ponedeljek vrnile polne nepozabnih doživetij na svoje domove. Žene so prireditelji in vsem, ki so med potjo prispevali, da je izlet tako lepo in brezhibno potekal, za trud in prizadevanje iskreno hvaležne. Obširnejše poročilo o izletu prinesemo zaradi pomanjkanja prostora v današnji številki prihodnjega teden.

njem in odobravanjem so hvaležni poslušalci sprejemali podarjene jim lepe pesmi in folklorne plesne prizore. Za brezhibno organizacijo prireditve v Železni Kapli se je potrudil poslovodja zadruge Franci Vauti ter mu za prizadevanje velja iskrena zahvala.

Tretji koncert so podali akademiki »Kluba koroških študentov« v Glinjah v prosvetni dvorani pri Cingelcu. Tudi v Glinjah je bil prav tako lep obisk in s prav takim navdušenjem in hvaležnostjo je občinstvo sprejelo bogati umetniško-kulturni užitek, ki so ga sipali z odra mladi študentje in študentke. V imenu SPZ se je gostom zahvalil blagajnik SPZ tov. Tonči Schlapper.

Po uspehih koncertih so si dragi gostje ogledali še glavno mesto Celovec ter ob tej priložnosti tudi koroški velesejem. Nadalje so napravili še izlet v Beljak in na Ziljo ter na zgodovinsko Gosposvet-sko polje. Nato pa so se vrnili v svojo domovino.

Split — morje, sonce in naši otroci

Split — morje in sonce, to je geslo naših otrok v počitniški koloniji v Splitu.

Split — mesto s svojimi starimi zidovi Dioklecijanove palače, zelenim Marjanom in pisano živahnostjo južnjaškega mesta;

— morje — sinje toplo morje s svojimi igrivi valovi, vabljivo se iskrcimi v opoldanski vročini, mirnimi in srebrnimi v mesečni noči, rahlo razgibanimi v jutranji sivini;

nad Splitom in morjem pa zlato sonce, ki neutrudno sveti ter greje ves dan.

Tako preživljamo dneve naše kolonije. Naši koroški otroci so se že popolnoma udomachili v lepem domu. In, ker vem, da bo njihove mamice in očke, pa tetke in stričke zanimalo, kako žive njihovi mali, vas kar vse povabimo za en dan v našo kolonijo.

Zgodnje jutro je komaj. Vse še spi, a v kuhinji je že vse živo. Kuharica Pepca s svojimi pomočnicami že pripravlja zajtrk — le kaj bo danes? Kava, kruh in surovo maslo z medom, ali kakao s kruhom in marmelado? Aha, že vemo — večeraj je bilo surovo maslo, danes bo marmelada, jutri pa spet surovo maslo in med.

Sedaj pa pogledajmo še malo v sobe; v prvem nadstropju so v treh sobah nameščeni dečki, v drugem nadstropju v dveh sobah pa deklice. Vzgojitelji spijo z njimi, da jih varujejo in jim stojijo ob strani tudi ponoči.

Mala Eli se v spanju ljubeznivo smehlja. Le o čem sanja? O sinjih valovih, ki jo čakajo na kopališču, da jo zagrnejo v svoj blagodejni objem, ali pa o svoji mami tam daleč za koroškimi gorami.

Na Zalikin obraz pa se je priplazil nagajivi sončni žarek in ji povedal, da je že jutro in Zalika je počasi odprla sinje očke. Tako se prebujajo — in ko je spanja za vse dovolj, tedaj dežurni vzgojitelj s piščalko pokliče vse k vstajanju. Tudi največji zaspanci se morajo vdati, saj je ura že sedem, se hitro obleči in odhiteti k jutranji telovadbi, kajti tovariš fizikultnik že čaka: »Ena, dve, tri...«

Jutranja telovadba je končana. Vse hiti v umivalnice, kjer se umijejo, počesejo in nato še v spalnicah pospravijo svoje postelje. Pri tem se vsi kar najbolj trudijo, kajti tekmujejo,

katera soba bo pri dnevnem pregledu sob dobila najvišjo oceno in pri tem smo ugotovili, da bodoče koroške gospodinje ne bodo najboljše, kajti sobe dečkov so skoraj vsak dan lepše od dekliških.

„F-i-i-i“ spet zažvižga piščalka. Urno vsi k jutranjemu zboru. Tam zapojejo ob spremljavi harmonike mladinsko pesem, trije otroci, opremljeni s pionirskimi znaki, pa s pionirskim pozdravom nazdravijo slovenski zastavi, ki vihra na dvorišču. Nato tovarišica upravnica pove dneveni red in otroke opozori na njihove morebitne napake, pa tudi pohvali, kdor se posebno odlikuje.

Po zajtrku se spet vsi zberemo na dvorišču. Smo vsi? Ne: Marijo boli glava in Pavla se je večeraj pri večerji preveč najedla mlečnega riža s čokolado, pa jo danes želodeček boli. No, nič hudega — ostali bosta dopoldne doma; hujših bolnikov pa do sedaj še ni bilo — se lahko pohvali tovarišica zdravnica.

Sedaj pa na kopanje. Pot do kopanja zahteva sicer četrto ure hoda, a navadili smo se je, da sami ne vemo, kdaj in kako in sedaj se nam zdi le še prijeten sprehod. Malo pogovora in smeja pa smo že pri borovem gozdičku, ki nudi našim otrokom, ko imajo dovolj kopanja, prijetno senco pri njihovih igrar.

Ko zadnji pridemo v lepo urejeno kopališče, je na prostoru, ki ga vedno zasedemo, že vse živo: otroci so se že slekli in vzgojitelji jih pod nadzorstvom zdravnice mažejo z oljem, da vroči sončni žarki ne bi preveč opekli njihove sonca nevajene kože. Toda — skrb je treba vedno manj, kajti pred nami so že lepo zagoreli otroci, ki jim sončni žarki več ne škodujejo, le barvajo njihovo kožo vedno temneje, da se vrnejo na Koroško kot pravi zamorčki. Tako, dovolj so ohlajeni, da smejo v vodo. Komaj jim dovolimo, že vse zdrvi v valove. Prva se seveda vedno skupina „Ribic“, zato se pa tudi tako imenujejo. Tudi „Bisernice“ ter „Cvetke“ ne zaostajajo, ko se nežno zibljejo na valovih.

Najmlajše, „Zvezdice“, pa ostajajo v plitki vodi, se igrajo s peskom, iščejo školjke in polčke ter zidajo gradove. „Sinji galebi“ in „Gusarji“ pa so uprizorili pravo pomorsko bitko:

špricanja in skakanja ni ne konca ne kraja. „Gadje“ pa se pod vodstvom vzgojitelja Tineta vedno drže bolj zase. So pač „Gadje“, zato raje plezajo po skalah in iščejo davno potopljena mesta v morski globočini. Kdo ve, kaj bodo odkrili na območju rimske Salome. Igor je najbolj vnet raziskovalec med njimi.

Tako mineva dopoldne, ki ga prekine le obilna malica — kruh in sadje, kolikor ga kdo hoče.

Da, še to: tovariš fizikultnik toži, da bo kmalu brezposeln, kajti število neplavačev se vsak dan vztrajno manjša.

Ko stoji sonce najvišje, moramo domov h kosilu. Težko je slovo od toplih valov, a želodčki se že tožeče oglašajo.

V mirni in prijetni jedilnici nas že čaka okusno kosilo. Vsak dan: juha, prikuha, meso, solata, sladka močnata jed in še osvežujoče pijače kot v najboljšem hotelu. Najboljše priznanje kuharicam, še bolj pa seveda upravi kolonije pa so napeta in okrogla lička otrok in preozka oblačila, zaradi česar pa menda tudi starši ne bodo godrnjali.

Opoldne razdele tudi pošto. To je veselo. Kako radi bi ti otroci, da bi tudi njihovi starši preživljali svoje počitnice tu ob prelepem sinjem morju! Ker pa to ni mogoče, dele svojega sreča z njimi pač po pošti.

Po kosilu pa počitek. Ker je bilo „dela in jela“ dovolj, se tudi počitek prileže.

Sredi popoldneva je spet malica in nato spet kopanje, ali igranje, ali pa sprehod do večera. Bili smo že na Marjanu, kjer smo si ogledali prirodopisni muzej in živalski vrt, v soboto pa nas ladja popelje na otok Hvar in nato še v Trogir.

Tako minevajo naši dnevi v koloniji. Vsak dan doživimo tudi kak obisk: obiskali so nas otroci iz avstrijske kolonije v Kaštelu Lukšiču, iz Ljubljane in Zagreba pa je prišla upravnica in zdravstvena komisija.

Večer je. Prve zvezde se že prižigajo in naši otroci se bodo kmalu preselili v deželo sanj. Prej pa še zapojejo in zaplešejo na vrtu morju v večerni pozdrav in zahvalo za nov lep dan v koloniji.

Tomc M i k a.

Nekaj iz zgodovine letalstva

Ko danes opazujemo letalo v veliki višini, nam niti na misel ne pride, da bi kaj več razmišljali o poletih preko gora in oceanov. Vendar pa je ravno polet preko gora še tik pred prvo svetovno vojno povzročal mnogo skrbi. Prvo letalo je preletelo Alpe 23. septembra 1910. Za takratni čas je bil to velik dogodek, skoraj nezasiščen podvig. Izvršil ga je štiriindvajsetletni Peruanec Jeo Shaver. Ta se je že v mesecih pred tem izkazal na letalskih mitingih v Nizzi in Rouenu, koder je letal z letalom Brove 32, ki si ga je izposodil od francoskega aerokluba. Dosegel je namreč višino 2650 m — in svet mu je ploskal.

Proti koncu leta 1910 so v Milanu priredili letalski miting, ki je vključeval tudi polet preko Alp na progi Brieg—Domo d'Ossola—Milano. Za zmagovalca je bila razpisana nagrada 70.000 frankov. Prijavilo se je deset pilotov, na letališče pa jih je prispelo le šest. Ostali so odstopili od tveganega poleta. Od teh šestih pa sta vzletela samo dva, ker so se medtem še štirje premislili. Cilj je dosegel samo eden — Jeo Shaver.

Dne 19. septembra je Shaver prvič skušal doseči višino Alp. Vodil je enosedežno letalo vrste Bleriot, ki je bilo opremljeno z motorjem za 50 KM. Vzletel je z neke poljane pri Briegenbergu. Vrnil se je že čez 21 minut, ker je na višini 2400 m nadel na močan zračni tok. Njegov edini konkurent Američan Beiman je istega dne

dosegel samo 1400 m. Naslednje tri dni vreme ni bilo ugodno. Četrtega dne sta poskušala vnovič. Vzletu je prisostvovalo le malo ljudi, ker jih je večina izgubila upanje, da bo polet uspel. Shaver je kmalu dosegel višino 2400 m in potem usmeril letalo proti goram. Nad neko gorsko vasio ga je zopet zajel zračni tok, toda smelo je nadaljeval pot. Zaradi vetra je moral leteti tik skalnih grebenov. Potem je priletel do prvih zelenic. Tu se je spustil na 1000 m misleč, da je dosegel cilj, toda pravčasno se spoznal zmoti in se krožeč dvignil nad dolinico d'Ossola. S polno hitrostjo je poletel proti Milanu. To pa je bilo zanj usodno, ker takratna letala še niso prenesla dviganja s polnim

plinom. Konstrukcija takratnih letal je bila kaj šibka, zato pa tudi niso mogla letala kljubovati velikim zračnim uporom. Krila so se obrnila navzgor in letalo je padlo na tla. To se je zgodilo 42 minut po vzletu.

Jeo Shaver je bil težko ranjen. Imel je zlomljeni obe nogi, razen tega pa je dobil še hud živčni pretres. Sprva je sicer kazalo, da poškodbe niso smrtonosne. Zdravniki so bili prepričani, da bo slavljenec ozdravel, vendar pa se je njegovo stanje iz dneva v dan slabšalo in Shaver je umrl 28. septembra 1910. Dosegel je svoj cilj. Žrtvoval se je za razvoj v letalstvu in v letalski zgodovini zavzema častno mesto.

Žuželke in njih bodočnost

Med prve gospodarje na svetu spadajo vsekakor žuželke. Takrat pa so bile tudi presenetljivo velike. Kobilice na primer so imele tako velike peruti, kot današnji golobi. Dobi žuželk pa je sledila doba sesalcev. Nekateri sesalci pa so danes že na seznamu živali, ki izumirajo, na primer sloni.

Kako pa je z ljudmi, se tudi večkrat vprašamo. Ali je človek že prekorajčil vrhunec in ali mu lahko postanejo druga živa bitja nevarna?

Po mnenju nekaterih znanstvenikov imajo žuželke največ pogojev, da postanejo dediči človeštva. Na svetu je okoli 950.000 živalskih vrst, od tega pa je največ vrst žuželk, ki že same štejejo 750.000 vrst. Žuželke imajo dve lastnosti, zaradi katerih bi lahko postale človeku nevarne, in sicer: nenavadno so požrešne, hkrati pa se zelo hitro množijo. O domačih muhah je znano, da lahko en par — teoretično seveda, ker jih mnogo uničijo ljudje, še veliko več pa ptice — zaradi v nekaj mesecih, poleti, 750 milijonov potomcev. To je silovita sposobnost za razmnoževanje. Trtna uš je še veliko strašnejša. En sam par bi imel — če bi ostal ves zarod pri življenju — v šesti generaciji že 6.000 milijonov potomcev.

In druga žuželka: po vsej Evropi se je po vojni močno razširil takozvani koloradski hrošč, ki ga na žalost tudi že v naših krajih poznamo in čutimo njegove grozne posledice na naših krompiriščih, se izredno množi. Ena samica da v enem samem poletju življenje trideset milijonom mladih hroščev. — Pred leti pa so odkrili še ene posebne listne uši, ki se množijo celo brez oplojevanja. Ob ugotovitvi, da ima žuželka, ki tehta komaj miligram, v enem samem poletju 1.600 ton naslednikov, se ljudje lahko samo zgrozijo.

Ves svet pa se bori proti požrešnosti žuželk. Kobilice so uničevali s pravo moderno armado: letala, tanke, metalce plamena in še najrazličnejša kemična sredstva. Potujoče jate kobilic požro dnevno šestkrat toliko, kot same tehtajo. Vola, ki se je stegnil zaradi starosti ali kake druge bolezni, požre roj muh prej kot lev. Če bi imel človek tak tek, kakršnega ima krompirjevi hrošč, bi moral dnevno pojesti 250 kg govejih zrezkov.

Zaradi tega ni nič čudnega, če se na podlagi teh dognanj biologi vprašujejo, ali ne pripada bodočnost žuželkam. Škoda, ki jo delajo človeštvu po vsem svetu, gre v milijarde.

ELEKTRIČNA ODEJA

Predvsem letala so izpostavljena veliki nevarnosti, da zamrznejo pri poletu razni deli, ali bolje povedano, da se na različnih delih letala tvori led: na krilih, na radio anteni, pri vходу zraka pri reakcijskih letalih in drugod. Kako to preprečiti so si že dolgo časa belili glave letalski strokovnjaki. Kaže, da so sedaj tudi to veliko težavo v letalskem prometu premostili. Iznali so namreč električno odejo.

Električna odeja, to je v bistvu mreža električnih vodnikov, prepletenih med dvema slojema umetnega gumija. Takšne gumijaste odeje krojijo z ozirom na velikost in obliko letalskega dela, ki ga nameravajo prekriti s to odejo. Tovarna Dunlop, ki te odeje izdeluje trdi, da se odeje da tako namestiti na vse dele leta-

la, da letalo pri tem prav nič ne izgubi na aerodinamični obliki. To je vsekakor velika in koristna pridobitev v razvoju letalstva, ker s tem je premostena velika težava in nevarnost, ki preti letalu, kadar se na krilih in drugod začne tvoriti led.

Tiskarna na kolesih

Angleški dnevnik »London Times« je eden izmed redkih časopisov, ki razpolagajo s tiskarno, s katero lahko potujejo iz kraja v kraj. Njegova tiskarna je namreč montirana v dveh kamionih in tako omogoča tiskanje v vsakem poljubnem kraju, ki je dosegljiv z avtomobili. Ob zaposlitvi šestih ljudi zmora omenjena tiskarna v eni uri natisniti 17.000 izvodov časopisa.

Vsak trgovec hvali svoje blago

Danes ni nič več posebnega, da si razne tako imenovane »filmske zvezde« ali vsaj »zvezdice« ustvarjajo svojo kariero ne z znanjem marveč z različnimi čari, pri katerih igrajo najbolj pomembno vlo-

Cathleen Hughes, ki trdi sama zase, da ima lepše noge kot slav. na Marlene Dietrich...

go »očarljive« oblike telesa. V tem modnem gibanju jasno prednjači Amerika s svojim filmskim mestom Hollywood, kjer se skoraj dnevno užigajo nove zvezde na filmskem nebu, ki pa prav tako hitro spet zatonejo, če v boju s konkurentkami nimajo vedno spet adute v rokah. Zato se pač pogosto dogaja, da se razne lepote, katerih blesek morda že nekoliko upada, skušajo pomagati s tem, da samohvalno delajo reklamo za najbolj izrazit detajl svoje očarljivosti, pri čemer pa marsikdaj že skoraj neokusno prese-gajo vse meje značajnosti in morale. V takem primeru so pač samo trgovci, ki hvalijo svoje lastno blago.

Hotel na tračnicah

Na progi Hamburg-Basel vozi nov ekspresni vlak, ki so ga Nemci krstili »Comet-hotel na tračnicah«. Vlak, ki ima prostora za 52 potnikov, je opremljen z vsem udobjem: v vsakem oddelku je postelja, poleg nje pa še udoben stol, katerega lego je mogoče poljubno spremeniti. Nadalje je vlak opremljen z modernimi klimatskimi napravami, medtem ko vsebuje jedilni voz tudi odlično kuhinjo in bar.

Dobnik s soprogo in vsakom doktorjem Slaparjem. Dajte, sedite! Gospa, mogoče h gospe Koresovi. Gospod doktor pa sémle, da nam boste povedali kaj zanimivega. Samo po domače! Mara, naj prinese Nanika gospodu doktorju stol. Tako, tako! Gospod učitelj Breznik, vi ste naš Benjamin, točite, prosim!»

Ko so se prišleci spoznali z vsemi in posedli, se je Munda vrnil na spodnji konec mize, da je sedel nasproti ženi, ki je imela svoje mesto na gornjem koncu.

Počakal je, da so si gostje napolnili kozarce, nato je vstal, prijel čašo, se ozrl po omizju in spregovoril glasno: »Gospoda, vesel sem, oba z ženo sva vesela, da ste naju počastili s svojim obiskom. Žele bi, da odnesete najlepše vtise z Vinskega vrha. Naj nam bodo ure, ki jih bomo preživeli skupaj, odmor med težkim delom, ki ga opravljamo.« Dvignil je čašo, vino se je zasvetilo v sončnem pramenu, ki je padal skozi okno. Gostje so se šele zdaj umirili, uprli poglede v gostiteljev zgubani obraz ali v slike po stenah in se pripravili na daljši govor. Toda Munda je povedal še nekaj sličnih stavkov in končal. »Bog vas živi vse skupaj!«

Kozarci so zažvenketali. »Živela gospa Munda! Živio, gospod Munda! Živio!«

Nazdravljanja ni hotelo biti konca. Ko so gostje posedli, se je dvignil ilovski župnik Pogačar, pogledal po zbranih,

Anton Ingolič:

Žeja

Šele ko je družba odšla, so se škropilci porazgovorili o prišlecih, Jur je povedal mnogo slabega o ilovškem župniku Pogačarju.

»Naj bo, kakor hoče, a da niso zvonili našemu očetu, ni bilo prav!« ga je obso-dila še Jusovka, ki je bila proti svoji navadi molčeca.

Komaj so se razgovorili o župniku, že se je pokazal zgoraj pred zidnico vinogradnik Alfred Wagner s Sladke gore, visok Nemec, resnega in strogega obraza, z njim je bila njegova snaha, prav tako Nemka, s svojimi tremi hčerkami, ki so nosile dolge kite po ramenih, bele doko-lenke in velike zelene klobuke. Za njimi je prišla Koreska s Kostanjevcem, ki je imel velike vinograde na Sedlašku, in Mernikom, ki je imel na vsakem od so-sednjih vrhov večje ali manjše posestvo, le na Vinskem vrhu ni bilo nič njegovega. Malo za njimi je dospela družba, v kateri je Jur spoznal mestnega tajnika Budjo, advokata Zebo, agronoma Belca, Jusov-ka pa notarja in dva mestna gostilničarja. Živahno razpravljajočo so šli nad vinogra-

dom. Še preden so prišli do hiše, se je po-javil na pragu Munda in jih burno po-zdravil. »Še več jih je, kakor jih je bilo lansko leto,« je povedala Gera. »Kuhari-ca je že sinoči prišla, hlapec pa je pripeljal mesa, klobas, sira, jajec, peciva, kolačev in še toliko drugega, da je joj. Še lepše bodo obhajali gospejin god kot lani. Za-res, naš gospod so dobri.«

»Dobri?« se je zasmejala Jusovka. »Če je Munda dober, zakaj pa nas ne povabi na gostijo? Ali mu ti ljudje delajo, so mu tile gostje pripravili kapljico vina? Mi smo si zaslužili dobro južino in nam bi se tudi prilegla. Bolj že kot tem rejenim gospodom. Ali ne, Kelc?«

»Seveda,« je odvrnil Kelc mračno. »Toda kaj smo mi proti tem gospodom?« »Kaj smo? Če nas ne bi bilo, bi tej gos-podi presneto slaba predla. Zamisli si gospoda Mundo s škropilnico in Koresko z brento! Kaj bi le opravila?«

Njena prisposoda je vzbudila bučen smeh.

»Le pogledjte,« je Jusovka razvneto na-daljevala, »vse leto delate gospodarjem, ki pridejo jeseni in odpeljejo mošt. Koli-ko dobite za svoje delo?«

Zdaj se je opogumil tudi Kelc, ki je po-magal čuvati pokojnega Trčka in je tisti večer slišal Markove besede, o katerih so se še vedno pogovarjali viničarji na Vin-skem vrhu in bližnjih gričih.

»Bolj premišljam o Markovih bese-

dah,« je rekel, »bolj spoznavam, da ima fant prav. Čemu imajo Munda, Koreska in Dobnik takšne vinograde? Munda še z denarjem, ki mu ga nese vinska trgovina, ne ve kam, Koreska denar, ki ga dobiva za vino, nalaga v nemške banke, in tudi Dobnik ima tako plačo, da lahko živi od nje.«

»Res je,« je pritrdila Jusovka, »nič slab-še ne bi živeli, če ne bi imeli vinogradov.«

»Ha, naj menda viničarji dobe vino-grade?« je oporekel Pulko, majhen zava-ljen kočar. »In bi viničarji postali gospo-darji, mi kočarji pa bi morali k njim na delo. Potem mi je že ljubše, da jih ima mestna gospoda!«

Nastal je živahen prepir, Jusovka in Kelc sta trdila, da gospoda nima nobenih pravic do vinogradov, Pulko pa je zagovarjal gospodo, češ če ne bi bilo nje, bi Haloze popolnoma propadle, Jur pa ni rekel ne tako ne drugače.

Tudi zgoraj v zidnici je bilo bolj in bolj živo.

Poslednji je prišel Dobnik z ženo in vsakom.

»Lepo je, da ste prišli tudi vi, gospa,« je hitel Munda in stiskal Veri njeno tan-ko roko. Mara je pustila svojo roko v Slaparjevi, da jo je stisnil krepko in to-plo. »Kar sedite, prosim,« jih je Munda spravljal za mizo in jih obenem predstav-ljal. »Gospoda, to je novi vinogradnik na Vinskem vrhu, gospod ravnatelj Ivan

Naši nevarni sovražniki

Žuželke ali insekti so po številu vrst in osebkov od vseh živali najštevilnejše. Na vsem svetu jih je znanih okrog 750 tisoč, od katerih jih živi v Evropi nad 30 tisoč. Posamezne vrste žuželk so tako po svoji obliki kakor po načinu življenja kaj različne. Človeku koristijo le tako imenovane roparske žuželke, ki uničujejo zlasti zajedavce na kulturnih rastlinah ter žuželke, ki posredujejo opravevanje rastlin, neposredno pa koristita ljudem čebela in svilni predec.

Največji del žuželk pa prinaša človeku le škodo in sicer je ta škodljivost neprecenljiva. Tudi v človeška bivališča so se žuželke že davno vselile, da mu kvarijo živila, obliko, pohištvo in lesene stavbene dele ter poleg vsega tega prenašajo najrazličnejše kužne bolezni. V dolgi vrsti teh škodljivcev je treba pred vsem imenovati razne hrošče in njih ličinke, molje, muhe, čurke, uši, stenice ali bolhe.

Posteljna stenica se je popolnoma prilagodila življenju v bližini človeka, s čigar krvjo se ponoči hrani. Svoj ostr kljunec zabode do krvnih žilic in spusti v kožo nekoliko strupene sline, zaradi česar se koža vname in oteče. Toplota stenici ugaja in pospešuje njen razvoj, zato se ni čuditi, če je ta mrčes v južnih krajih tako zelo številen.

Eden izmed najbolj znanih človekovih zajedavcev, ki se pa včasih preseli tudi na živali, je človeška bolha. Čeljust ima spremeno v sesalo, pri vbodu spusti v rano nekaj sline, da se kri ne strdi. Izredno nevarna je podganja bolha, ki prenaša v tropskih pokrajinah kugo s podgane na človeka.

Našemu komarju podobno življenje živi njegov nekoliko večji sorodnik mrzličar, ki prenaša malarijo ali močvirsko mrzlico. Bolezen povzroča posebne vrste trosovka, tako imenovana mrzličnica, ki živi v krvi malaričnega bolnika. Kadar se komarjeva samica naseša bolnikove krvi, se okuži z mrzličnico in ko piči pozneje zdravega človeka, mu spusti v kri mnogo mrzličnic ter tako okuži človeka, ki kaj kmalu zboli za malarijo. Ena sama mrzličarjeva samica lahko okuži več ljudi, nasprotno pa pik neokuženega komarja ni nevaren in ne povzroča malarije. Malarija se pojavlja v krajih, kjer žive malarični bolniki, na katerih se okužijo komarji mrzličarji, za razvoj komarjev so pa potrebne stoječe vode. Komarji, ki žive v tropskih krajih, so prenašalci raznih nevarnih tropskih bolezni, od katerih je najbolj znana rumena mrzlica.

Naglavna uš je parazit, ki živi le na glavi med lasmi. Živi v neposredni človekovi bližini in je kar najtesneje vezana na svojega gostitelja, na katerem se hrani in razmnožuje. Z bodalo podobnim sesalcem prebada kožo in srka kri. Samica prileplja na lase jajčeca, ki jih imenujemo gnide. Ker se uš izredno naglo plodi, se pri ljudeh kjer je nesnaga doma, zelo hitro zaredi. Nekoliko večja bela uš sesa kri na neporaslih mestih kože. Skriva se najraje v perilu in sivih oblekah, kamor odlaga gnide. Na dlakastih mestih kože v bližini splovlja živi in pije kri s rama na uš. Vse vrste uši prebavljajo le okrog deset minut in je torej razumljivo, če se neprenehoma hranijo in pijejo kri. Bela uš je izredno nevaren zajedavec, ki prenaša pegavico.

Navidezno nedolžna domača muha ni samo neprijeten motilec miru, temveč prenaša neštene kužne bolezni, ki so v mnogih slu-

čajih smrtno nevarne. Človek si niti predstavljati ne more, koliko različnih bacilov prenašajo muhe. V gnojišču se razvija mušja zalega, sama pa leta po hiši in stika za vsakovrstnimi jedili in ostanki. Samica leže jajčeca v gnoj ali na razne odpadke v smetiščih in na trupla poginulih živali. Če pomislimo, da leže samica dvanajstkrat na leto po sto jajčec, iz katerih se že po desetih dneh razvijejo muhe, ki so že sposobne za nadaljnje razmnoževanje, se zavemo, kako velike nevarnosti nam v zdravstvenem oziru pretijo od teh majhnih sovražnikov. Muhe prenašajo na svojih nogah in dlakavem telesu povzročitelje jetike, kolere, kuge, tifusa in paratifusa. Če se epidemije

grize hitro širijo, so temu predvsem vzrok množične muhe, ki prenašajo na svojih nogah blato za grizo obolelih na zdrave ljudi. Bakteriološke preiskave nam zgovorno pričajo, da je muše telo polno najrazličnejših klic od nedolžnih bakterij pa celo do povzročiteljev kolere. Mirno lahko trdimo, da je muha zaradi svoje množičnosti in razširjenosti bolj nevarna človeku kot pa roparske živali, zato je potrebno, da muhe uničujemo in jim preprečujemo dostop do živil.

Muhe in druge škodljive žuželke najuspešneje zatiramo s tako imenovanimi kontaktnimi insekticidi, izmed katerih je zaenkrat najbolj učinkovit DDT.

Pohištvo bo ostalo lepo svetlo

Predlagamo vam hvaležen postopek, s katerim boste vrnili lepo zunanost vašemu pohištvu iz loščenega lesa.

Potreben pribor in material je omejen na nekaj svetlih krp, najboljše belih, na jelenovo kožo, čopič z dolgimi dlakami, mehko ščetko in kos plutovine (Korkholz). Pri delu uporabljajte prašek iz

KRALJICA ZDRAVILNIH VRELCEV
pri obolenjih: žolča, jeter, želodca, dihalnih
organov, kakor tudi pri stvarjanju peska in
kamenov v ledvicah, žolčniku in mehurju,
odlična pri gorečici

plovca (Bimsstein), vosek, alkohol, bencin ali terpentini.

1. Začnite pazljivo čistiti les. Čiščenje lahko opravite s pomočjo alkohola, bencina ali terpentina. To naredimo hitro, ker so hlapi škodljivi.

Vzemite košček bele krpe, jo namočite v alkohol, bencin ali terpentini in drgnite z njo določeni kos pohištva. Šele ko bo krpa čista, boste lahko začeli obnavljati pohištvo. Pri delu je treba paziti, da lesa preveč ne močimo, ker se furnir utegne odlepiti na krajih, kjer lepilo slabo drži. Ko les osušimo, dobro zdrgnemo s koščkom klobučevine mesta, ki so postala hrapava. Razpoke, vdolbine, profilirane ali rezbarske dele očistimo s čopičem in takoj zbršimo.

2. Zatem vzemite dober vosek, pripravite ga takole: nastrgajte čebelni vosek (če želite, da bo pohištvo ostalo svetlo, vzemite beli vosek), ga denite v pločevinasto posodo in prelijte z alkoholom, terpentinom ali bencinom v trikratni teži voska. Posodo zaprite tako, da ne pride zraven zrak, dokler se vosek ne raztopi.

3. Pripravljeni vosek razmažite malo debelejšo na les in ko se posuši, ga posujte s finim pločevnim praškom ali s praškom iz sipine kosti. Prašek posipajte postopno in ne preveč. Prevelike količine lahko spet naredite umazanijo. Če se vam to zgodi, morate pohištvo ponovno očistiti z alkoholom.

4. S koščkom plutovine (primeren je večji zamašek) drgnite enakomerno sem in tja v smeri lesnih vlaken. Pritiskajte močno in drgnite tako dolgo, dokler ne zmanjka praška, čigar zrnca, pomešana z voskom, proderejo v luknjice v lesu. Pri profiliranih delih pohištva morate plutovino zamenjati s koščkom platna.

Plovčev prašek zapira luknjice in loči les.

5. Počakajte, da se les posuši, nato pa ga obrišite in zdrgnite z jelenovo kožo,

Železnokapelski **Carinthia**
Lithion vrelci

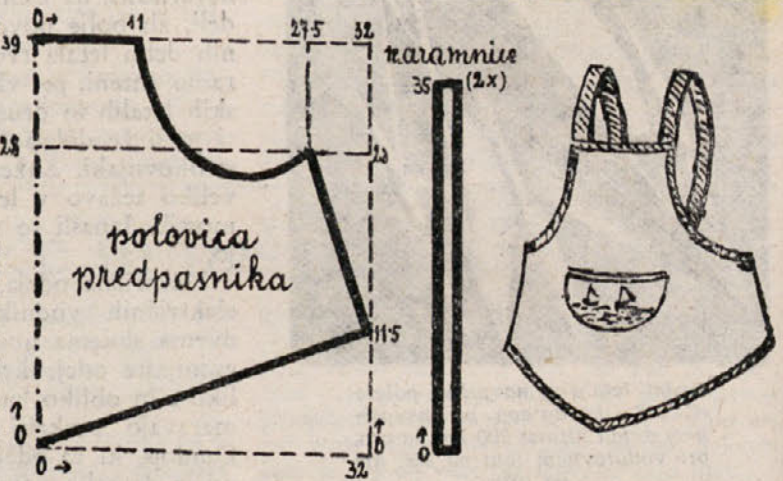
koščkom klobučevine ali mehko ščetko, toda ne preveč, ker rezbarija lahko hitro izgubi na lepoti.

Če hočete, da bo pohištvo dolgo obdržalo svoj sijaj, ga ne izpostavljajte soncu, ki izsesa alkohol, zaradi česar postane motno.

Za brisanje prahu uporabljajte samo čiste krpe in se ne zadovoljite samo z rahlim brisanjem, temveč zdrgnite pohištvo vsak dan z jelenovo kožo ali klobučevino.

Predpasnik za našo
deklico

Ta krog je namenjen za triletno deklico. Ko predpasnik krojite, dodajte še za šive. Pol metra blaga imate popolnoma zadosti, da ga lahko brez truda ukrojite. Ta predpasnik je enostaven in bo v njem naša mala deklica zelo ljubka.

kakor je imel navado ozreti se pred pridigo po vernikih v cerkvi, in začel: »Spoštovani! Prepričan sem, da govorim v imenu vseh, če rečem, da smo bili veseli toplega povabila gospe in gospoda Munda, ki sta oba znana kot vzgledna krščanska zakonca. Gospod Munda je eden tistih ljudi, ki ni zakopal talentov, marveč jih je znal dobro naložiti. Njegova trgovina ne prinaša samo njemu blagostanja, marveč lajša gorje dobru delu Haloze. Kaj bi ubogi Haložan s svojim vinom, če ne bi gospod Munda skrbel, da ga spravi v svet? Pravijo, da je mnogo bede v Halozah. Toda koliko bi je šele bilo, če bi vino ostalo v kleteh? Gospod Munda ni kakor nekateri trgovci, ki kupujejo samo od velikih vinogradnikov, ne, on vidi tudi malega človeka.« Župnik si je oddahnil, segel po robec in si obrisal potno čelo. Tudi nekaterim gostom je postalo vroče. Dva, trije so zgrabili za kozarec, misleč, da bo župnik sklenil svoj govor, toda duhovni gospod se je samo odhrkal in nadaljeval: »Gospod Bog ni odtegnil od našega gostitelja svojih dobrotnih rok. Njegova dela je sproti bogato poplačal. Lani ga je obdaril s posebno nagrado. Dal mu je blago, mlado in lepo ženo, da mu lajša njegovo skrbni polno življenje. Ob njenem godu prosim vsemogočnega Boga, naj tudi nadalje ne odtegne svoje milostne roke od te zgledne krščanske hiše, ampak

naj ji nakloni vso srečo. Bog živi našo gostiteljico še mnogo, mnogo let ob strani njenega zvestega, dobrega moža!«

Spet se je zalesketalo zlato vino v kristalnih čašah. Prostorno sobo je napolnilo burno vzklikanje.

Še nekaj gostov je spregovorilo.

Mestni tajnik Budja je v slikovitih besedah in primerih, kakršnih ni zmozel preprosti župnik, orisal nenavadno življensko pot Vincenca Munda in važnost njegove vinske trgovine iz »narodnogospodarskega« vidika. »Ne samo Haloze, tudi Staro mesto z bližnj in daljnjo okolico se mora zahvaliti v veliki meri našemu gostitelju za svoj procvet,« je dejal med drugim. »Kaj ima naše mestce zanimivejšega in pomembnejšega, kakor so velike Mundove kleti? Vanje priteče letno več kot milijon litrov mošta, v svet pa odteče prav toliko litrov rujnega vina. Z odtokom zlatega vina iz Mundovih kleti priteče čisto zlato ne samo v Mundo, marveč tudi v mestno blagajno. Po dveh znamenitostih pozna Staro mesto vsak državljani naše širne Jugoslavije: po rimskih spomenikih in Mundovih vinih. A po vinih še bolj kakor po starih kamnih. Glas o Mundovih vinih sega celo daleč preko meje.«

Govoril je stari šolski upravitelj, ki se je s posebno ginjenostjo spominjal tistih časov, ko je gospa Mara hodila k njemu

v šolo. Naštevaj je njene vrline in končal s pesniškim opisom njene sedanje sreče.

Končno se je dvignil Alfred Wagner, nekdanji Marin gospodar, vinogradnik, ki je znal iz Marinih staršev iztisniti zadnjo kapljo krvi, da so mater že davno odnesli na pokopališče, oče se je zgrbljen, slab in posušen vlačil okoli koč, Marin najstarejši brat pa mu je s svojo številno družino obdeloval obširne vinograde. Ko je Nemec odprl svoja široka usta, se je Mara spomnila prizora pod njegovim vinogradom. Toda v njenem srcu je bilo toliko drugega, da je neprijeten spomin takoj ugasnil. Nemec, visok šestdesetletnik z brki, kot jih je imel njegov bog — Hitler, je začel: »Gnädige Frau, teurer Freund Munda, meine Herrschaften!«

Trde nemške besede so večino gostov, ki so bili šele za spoznanje vinjeni, neprijetno dirnile. Oglasili so se medklici, dokler ni vstal Slapar in vzkliknil odločno: »Gospod, na slovenski zemlji ste, govorite slovenski!«

Nemec se je ozrl okoli sebe kot petelin, ki ga je nekdo premotil sredi petja, si popravlil ovrtnik, se lokavo nasmehnil in nadaljeval v slabi slovenščini: »Mislim, da se razumemo. Toda gospod ni odtod, mi štajerci pa znamo oba jezika. Toda mi nismo politiki. Mi smo gospodarstveniki, Geschäftsleute. Takšen je tudi naš prijatelj Munda. Znal je najti zlato sredino, die goldene Mitte. Trudi se, da

Kuharski recepti

Ohrovtova juha z rižem

Ohrovt zreži na rezance, operi ga s toplo vodo in daj na vročo mast, kjer si zarumenila malo drobno zrezane čebule. Ohrovt posoli in potrosi z drobno zrezanim peteršiljem ter nato nekaj časa duši. Čez čas prideni riž, še malo duši, nakar zalij in pusti, da se skuha. Odišavi lahko s poprom, a zaradi boljšega okusa lahko prideneš na kolenca zrezano klobaso ali na kocke zrezano gnjat.

Krompirjevi rezanci

Kuhan krompir olupi in ga pretlači na desko, dodaj celo jajce ali tudi samo rumenjak, malo posoli, primešaj med krompir še košček presnega masla. Prideni toliko moke, da vgneš gladko krompirjevo testo. Razreži na enako velike kose, naredi iz njih na pomokani deski z rokami podolgovate klobase. Te zopet razreži na majhne, enako velike koščke, jih z rok razvaljaj na prst velike, na obeh koncih šilaste rezance. Zakuhaj jih v slano vrelo vodo, vro naj dve minuti. Kuhane odcedi, polij z mrzlo vodo in dobro odtečene stresi v kozico, v kateri si na masti ali presnem maslu prepražila pest drobtin, jih rahlo prepolji in malo prepraži ter daj z omako na mizo.

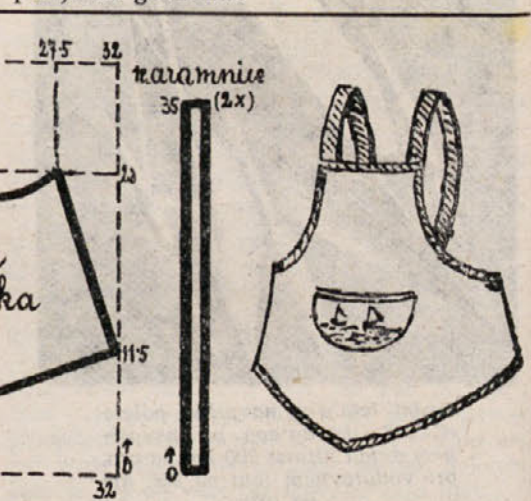
Z rezanci tudi lahko obloži vsakršno praženo meso ali jih daš k prikuhi ali pa tudi kot samostojno jed s solato na mizo. Kuhane, z mrzlo vodo polite rezance si lahko od kosila prihraniš za večerjo in jih šele potem prepražiš.

Paradižnikova omaka

Tri do štiri sveže paradižnike operi in skuha na goveji juhi ali tudi na vodi. V

Napredaj pri:
RUDOLF SIMONITSCH
Waagplatz 2 Borovlje — Ferlach Tel. 389
in pri vseh ostalih trgovcih

kozici razgrej za pol jajca masla ali masti, deni vanj žličko sladkorja, ko se spe-ni, dve do tri žlice moke in naredi blede-rumeno prežganje. Vanj pretlači kuhane paradižnike z vodo vred. Če hočeš sladko, prideni še sladkorja, zalij še malo z juho ali vodo in če imaš, po okusu tudi z vinom. Dobro se poda h krompirjevemu pireju in govedini.

dvigne Haloze v gospodarskem oziru, to je več vredno kot visoke patriotske besede. Munda je človek dela. Er ist ein Mensch der Arbeit. Takšen mora biti vsakdo, ki hoče Halozam dobro. Tudi gospa je takšna. Tu se mu je nekaj zataknilo. Hotel je reči, da jo pozna že zmlada, a se je zadnji hip zavedel, da ta ugotovitev ne spada v godovno voščilo. Medtem ko je iskal pravi prehod, se je dvignila Mara s kozarcem v rokah in vzkliknila: »Kaj bi se trudili, gospod Wagner! Spijmo do dna, da nam Munda naroči novega vina! Na zdravje!«

Gostje, ki jim je bilo že skrajno mučno zaradi Wagnerjevega namigavanja, so Marin predlog hrupno pozdravili. Wagner se je ugriznil v svoje tanke ustnice, stegnil roko preko mize in vzkliknil: »Auf ein langes Leben! Prosit!«

Med vzklikanjem je sedel.

Otroci, ki jim je Mara pripravila mizo v verandi, so si vzeli sendvičev in potice ter odšli pred hišo. Bile so tri Wagnerjeve vnukinje, ki niso govorile slovenski nič bolje kot njihov ded, in dva Zebova sinova, ki sta od časa do časa spregovorila tudi kako nemško besedo v dokaz, da tudi onadva znata nemški. Podili so se po sadovnjaku, trgali cvetove z jablan in divje kričali. Vodila jih je dvanajstletna Wagnerjeva vnukinja Inge, visoka deklica z dolgimi plavimi kitami po hrbtu.

(Se nadaljuje)

Agrarni svetnik France Vernik:

Krmljenje molznih krav v poznem poletju in zgodnji jeseni

»Nič ni enostavnejšega kot prehranjevati krave-molznice v poletnem in jesenskem času!« bo marsikdo dejal. »Nažene-mo jih pač na pašo in jim mogoče nav-ržemo še kaj v jasli, ko se vrnejo v hlev. Ali pa jih krmimo sploh samo zeleno!«

In vendar stvar v pogledu gospodarske donosnosti in izplačljivosti ni tako eno-stavna in lahka. Tudi pri poletnem in je-senskem zelenem krmljenju je potrebna velika preudarnost in smotrno delo, da na eni strani živali v dnevni krmi ne dobijo premalo beljakovin in tudi ne premalo škrobnih snovi, da z dragoceno zeleno krmo ne gospodarimo potratno, da jo ne razmetavamo, da ne tratimo in izgublja-mo predvsem dragocene beljakovine, ka-terih nam potem v zimskem času v osno-vni suhi krmi navadno tako zelo primanj-kuje.

Najbolj običajno naravno in za žival-ski organizem najbolj prikladno krmlje-nje je včasih in je tudi še danes pašo.

Toda pašnikov, ki bi mogli zadovoljiti mnoge naše današnje odlične molznice, ki so sposobne dnevno dajati tudi po 15 do 25 litrov mleka, imamo le še zelo malo. Samo prav dobri pregonski pašniki (Koppelweiden), ki so pregrajeni na 10 in več čredink, v katerih se pasejo živali vsakokrat le po par dni in katere tudi

redno gnojimo in oskrbujemo, bi docela odgovarjali našim prvovrstnim molzni-cam. Srednje dober, manj oskrbovan umetni pašnik z dobro rušo ali pa dober travnik, uporabljen za pašo, zadovolji sa-mo še krave z 12 do 14 litrov mleka.

Vendar je priporočljivo, poleg paše na pregonskih in drugih umetnih pašnikih nuditi kravam dodatno v hlevu v dopol-nitev nebeljakovinska in škrobna krmila kot na primer slabše seno, slamo, zelene sončnice, zeleno koruzo in podobno. To-rej poleg dobre paše še nekaj krme ali dobre škrobne krme!

Obrok krme na dan in za 19 litrov mleka ob paši na odličnem pregonskem pašniku bi na primer izgledal takole:

35 kg bohotne paše

35 kg zelene koruze.

Na naših ekstenzivnih obdravskih paš-nikih, v tako imenovanih logih, in v go-zdu pa pašo v poznem poletju in jeseni niti za nasičenje živine ne zadostuje, kaj še, da bi samo ob tej paši zamogla pro-izvajati kaj mleka.

Kako različna so tudi zelena krmila v pogledu na njihovo proizvodno zmogljnost za mleko?

Tukaj nekaj primerov:

Da bi zamogla naša, pri nas običajna molznica ohraniti svojo telesno težo in dati dnevno 8 do 12 litrov mleka, bi ra-

bila dnevno 40 kg zelene rži v klasju ali 40 kg deteljnotravne mešanice z mnogo trave. Za dnevno 12 do 16 litrov bi rabi-la 45 kg take rži ali 50 kg deteljnotravne mešanice, za 18 do 22 litrov pa bi je ra-bila 60 kg.

Če bi pokladali samo dobro mlado travo s travnika, bi nam navedena kravi-ca lahko dala dnevno ob 50 kg trave 13 do 17 litrov mleka. Ako pa bi bila ta tra-va starejša, bi ob 50 kg trave dala le 7 do 10 litrov mleka.

Če bi dali nekoliko težji kravi dnevno 80 kg zelene koruze, bi po beljakovini lahko dala dnevno le tri in pol litra, po škrobni vrednosti vendar 14 litrov mleka. Uvaževati namreč moramo, da se proiz-vodnja mleka načeloma ravna le po mno-žini one hranilne snovi, katere se nahaja v krmi najmanj. V tem primeru je to belja-kovina. Torej bi krava v primeru pokla-danja 80 kg zelene koruze proizvajala le tri in pol litra mleka.

V primeru, da bi pokladali samo lucer-no in bi je dali kravi 70 kg na dan, bi dali beljakovine za 36, škrobne vredno-sti pa samo za 13 litrov mleka. Če pa bi dali dnevno 70 kg črne detelje, bi dobila krava v njej beljakovine za 20 in škrobne vrednosti samo za 11 litrov.

S pokladijem same lucerne ali same detelje torej silno zapravljamo dragoceno

beljakovino, katero moramo sicer tako drago kupovati v krepkih krmilih. Če-prav je namreč v lucerni ali detelji belja-kovine za 30 oz. 20 litrov mleka, ga mo-re krava dati le okrog 10 litrov, ker krmi primanjkuje škroba.

PRAVNE ZADEVE

V PRIMERIH

Nekaj za naše hišne pomočnice v mestu

I.

Koliko deklet pride leta in leta v naša mesta, da si tu poiščejo službo. Mnoge žene potreba za kruhom in preskrbo, ne-katere si hočejo v gospodinjstvu in pri kuhi pridobiti več znanja, drugim doma ni vse po volji, in kdo ve še za druge taj-ne razloge! V mestu imajo nekatere sre-čo in najdejo takoj dobre ljudi in tudi potrpežljive pri učenju, drugi so — po domače povedano — bolj »sitni«, mogo-če pa samo bolehnosti ali nervozni, ko je dandanes toliko vzrokov, da postanejo ljudje, posebno še v mestih, zaskrbljeni in nervozni. So pa tudi službodajalci, ki ali iz grde navade, ali pa iz potrebe izko-riščajo posebno služkinje začetnice in to celo proti jasnim določbam zakonov, ki jih mnogokrat niti ne poznajo, najmanj pa poznajo te zakone hišne pomočnice same!

Zato hočemo napisati nekaj potrebnih nasvetov o pravicah in dolžnostih hišnih pomočnic in njih službodajalcev. Razu-me se, prva in za celo življenje potrebna dolžnost naših deklet je poštenost. Brez dovoljenja ne vzemi niti to, kar ti ponu-ja kak otrok! To je prvi pogoj zaupanja pri službodajalcih. Zaupanje potrebuješ in imaš nanj potem tudi vso pravico. Drugo je, da se vestno trudiš, vse tako izvršiš, kakor se ti naroči, če bi tudi po tvoji glavi in pameti bilo drugače boljše. Šele, če si že dobro udomačena, je pripo-ročljivo, da poveš svoje mnenje. Napade nervoznosti in bolehanja kogar koli od službodajalcev je treba posebno v začetku prenašati, ker ima pač vsak človek tudi svoje tajne skrbi in je skoraj ni službe, ki bi bila že v začetku posebno rožnata. Če se pa navadno »sitnarjen«, ki ga mlado dekle lažje prenaša in se to ne tiče ravno samo službe, spreminja v zmerjanje, v neopravičene in stalne obdolžitve, če slu-žbodajalci pozabljajo na svoje plačilne in druge dolžnosti, pa je glavna pravica službojemalke pravilna odpoved.

Mogoče je, da se pri sprejemu v službo dogovorite za gotovo dobo na poskuš-njo. V tem slučaju nobeni stranki ni potrebno, da čaka do konca poskusne dobe, ampak se službeno razmerje more končati že po prvem tednu.

Odpovedna doba znaša navadno 14 dni, je pa, če sta s tem zadovoljni obe strani, tudi lahko krajša, samo ne pod osem dni. Po izvršeni odpovedi, naj pri-de od ene ali druge strani, ima hišna po-močnica v dveh dneh pravico biti štiri ure prosta, da si poišče novo službo. Za-to pa ima namesto dveurnega počitka na dan o priliki jela samo eno uro brez po-sebnega dela na razpolago. Pa tudi, če je službena doba določena od vsega začetka na gotov čas, se more iz važnih razlogov že prej razrešiti.

Ako pa traja službena doba že nepreki-njeno skozi deset let in se šele potem ke-daj konča, ima hišna pomočnica pravico na izredno posebno plačilo, ki znaša čet-rtino skupnih letnih prejemkov v denarju. Če pa traja službeno razmerje še naprej, dobi za vsako nadaljnje dopolnjeno leto za 5% plače več tako dolgo, da ne do-seže posebno letoletno plačo.

Če službodajalec služabnico brez resne-ga in važnega razloga prej odpusti, so njene pravice v polnem obsegu zavarova-ne in jih naj čim prej uveljavi. Če pa je služabnica zagrešila nekaj takega, da je bil odpust iz službe opravičen, pa je ona odgovorna za škodo, še posebno pa tedaj, če zapusti službo brez odpovedi, ker v tem slučaju službodajalec lahko izsili vrnitev v službo s pravilno izvršeno od-povedjo. Toda tudi službodajalec ne od-govarja v prejšnjem slučaju samo za po-polno izostalo plačo za cel ostali čas, am-pak tudi za vso škodo pomočnice. Pri-hodnjič omenimo še druge važne določbe zakona.

RAZPIS

sprejema gojencev v drugi letnik kmetijske šole v Podravljah

Poleg gojencev, ki so lani vstopili v kmetijsko šolo v Podravljah in ki bodo letos nadaljevali svoj 2. tečaj, bomo letos sprejeli tudi nove gojence v prvi tečaj.

Kandidati za vstop v prvi tečaj bodo sprejeti pod naslednjimi pogoji:

1. Vsak kandidat mora izpolniti pred vstopom v šolo 17. leto starosti. V izjemnih primerih bodo sprejeti tudi mlajši fantje.
2. Za vsakega kandidata je treba vložiti pismeno prošnjo pri Sekretariatu Sloven-ske kmečke zveze v Celovcu, Wulfengasse 15. Prošnji je treba priložiti od kan-didata lastnoročno napisan življenjepis ter zadnje šolsko spričevalo.
3. Šolnina in vzdrževalnina v internatu šole znašata 240.— šil. mesečno. V tem prispevku sta zapodena šolnina in popolna oskrba vključno pranja perila in posteljnine. Znižanje šolnine je mogoče le na izrecno in zadostno utemeljeno prošnjo staršev.

Pouk na kmetijski šoli v Podravljah se bo pričel v mesecu novembru in bo trajal do konca meseca marca prihodnjega leta. Točni dan pričetka pouka bo ob-javljen pravočasno.

Poleg sprejemanja fantov v 1. tečaj drugega letnika šola še lahko sprejme ne-kaj fantov v 2. tečaj prvega letnika. Prijavijo se lahko taki fantje, ki so že absol-virali katero koli drugo kmetijsko šolo in ki želijo ponoviti 2. tečaj, da izpopolnijo svoje gospodarsko in strokovno znanje. Za njihov sprejem na šolo veljajo isti pogoji.

Slovenska kmečka zveza
Pokrajinski odbor

Za poznojesensko pašo liho-ogrščico

Po Vseh svetih zmanjka pri nas obi-čajno zelene krme in paše za živino. V tem času denemo živino »na suho«. Ka-ko suho pa bo spričo stalnega deževja ob spravljanju sena naše letošnje zimsko krmljenje, smo lahko videli pred nedav-nim v članku »Senena silaža bo pomagala pri zimskem krmljenju«. Huda bo letos za beljakovine, s tem pa tudi za mleko in — za redne dohodke naših kmetij.

Mislim, da se tega dovolj zavedamo in da bomo zato posejali vsa prosta strnišča z njivskimi krmnimi rastlinami. Mislim pa tudi, da smo si med njimi dobro za-pomnili ime »liho-ogrščica« (Liho-Raps), ime rastline, ki še tudi v pozni jeseni tik pred snegom daje tečno zeleno krmo in ki je slana ne pomori. Izkušnje so namreč pokazale, da je s pomočjo te rast-line mogoče obdobje zimskega krmljenja skrajšati od 210 na 150 dni.

V zadnjem času pa priporočajo v Nem-čiji izkoriščanje liho-ogrščice za poljsko pašno rastlino, kar bi pomenilo za naše živali in tudi delavno-tehnično veliko prednost pred košnjo in zelenim krmlje-njem v hlevu. Pašo na liho-ogrščici omo-goča električni pastir, s katerim njivo ogradijo. Pasejo pa tako, da pustijo na eni strani njive (najbolje po dolžini) kakšen meter liho-ogrščice izven ograje, da jo živina — recimo zjutraj — popase. Pred popoldansko pašo premaknejo nato ob popasenem mestu ograjo spet za en meter nazaj v njivo, da dajo živini mož-

nost nadaljne paše. To nadaljujejo, dokler njiva ni do kraja popasena. Na ta način živina ogrščice ne pohodi in jo popase do čistega s stebli vred.

Kakor pravijo, so na ta način pasli lani krave do 6. decembra in s tem prihranili na 10 goved ca 1/2 ha travniške površine za tržne rastline. Poleg tega so prihranili sušenje ca 30 q sena. Nam sicer letos ni treba varčevati s senom, toda boriti se moramo za pridelek beljakovin bolj kot kdajkoli prej. Liho-ogrščica nam po dveh mesecih rasti lahko dá pridelek 450 q z-e-lenja na hektar, kar pomeni pri 1,6% be-ljakovin, ki jih vsebuje, dodatni pridelek ca 700 kg beljakovin, ki omogočijo pro-izvodnjo ca. 14.000 litrov mleka.

Miha pod goro

Ako se prašiči tepejo

Po navadi se prične med prašiči, ki so se znašli iz raznih hlevov ali kočev v skupnem kočju, hud pretep. Marsikatera gospodinja je bila ob tem že vsa obupana. Prašiči se med seboj ne bodo topli, če jih bomo dali skupaj tik pred krmljenjem in če jih bomo takoj nato močno nakr-mili. Istočasno namažemo vse prašiče po hrbtu s petrolejem, ki smo mu dodali ne-kaj zrnca janeža. Ko so se nažrlji, postane-jo prašiči leni in jim ni za pretek. Med tem časom pa je že učinkoval petrolej, da se ne morejo več spoznati po različnem vonju. V novi družbi se tako kmalu spo-prijaznijo in živijo mirno skupaj.

Pismo kmečki mladini

V kmetijsko šolo pojdemo!

Blizamo se jeseni. S spravljanjem glavnih poljskih pridelkov, s katerim smo pričeli, je napočil tudi čas računov o letošnjem uspehu kmetovanja. Kakor vsako leto, se tudi letos sprašujemo: kaj se je izplačalo in kaj se ni iz-plačalo, kako narediti, da bo v prihodnjem letu boljše? Na taka in podobna vprašanja razen redkih izjem odgovarjajo naši kmečki ljudje kar »čez palec«. Našemu kmečkemu človeku manjka za to podrobno poznanje po-gojev za produktivnost zemlje in živali, manj-kajo potrebni računi in manjka sposobnost za borbo proti naravnim silam, ki mu napravijo tako na polju kakor tudi v hlevu le prečesto veliko škodo.

V naših malokmečkih prilikah je kmetova-nje čedalje trša borba za obstanek in za vsak-danji kruh družine. Obveznosti kmetovalca do skupnosti in ugodnosti, ki mu jih skupnost na drugi strani nudi, naraščajo s tako naglico, da on, ki je zaključil samo nizkorazredno in veli-kokrat ne najboljšo šolo in ki živi v vaškem ozračju več deset let zaostalega gledanja na svet in možnosti razvoja kmetijstva, tega — tudi ob najboljši volji — skoraj ne more do-umeti. Odnosi do skupnosti pa silijo vsakega človeka, tudi tega najpreprostejšega poklica, da vodi račune o svojih sposobnostih za po-verjeni posel, o svojem zaslužku in o svojih potrebah. Čim mnogostranejša sta zaposlitev in delokrog človeka, tem bolj komplicirani so ti njegovi računi in tem večja je potreba po izobrazbi in strokovnem usposabljanju.

Poglaviti vzrok naraščajočih težav v na-šem kmetijstvu je pomanjkanje poklicno in strokovno ustrezno izobraženih kmečkih ljudi. Izpolniti to veliko vrzel v naših vrstah je prav zato ena osnovnih nalog Slovenske kme-čke zveze. V tem svojem delokrogu pa se SKZ v zadnjem času v podvojeni meri obrača do vas, mladi fantje in dekleta in vas bodri, da se tudi od svoje strani potrudite in da izkori-stite v zimskem času priložnost kmetijskega šolanja, ki je vaši očetje — žal — niso imeli.

Cez tri mesece bo kmetijska šola Podravlje spet odprla vrata, da poleg lanskih sprejme tudi nove fante čez zimo na šolanje. Te pri-ložnosti naj nobeden, ki je že postal očetova desna roka, ne zamudi. Podravljjska šola vam bo nudila tako izobrazbo, kakršne slovenske-mu kmečkemu fantu nobena druga šola ne more nuditi. To trditev potrjujejo fantje, ki so prišli v pretekli jeseni na šolo.

Cez tri mesece pa se bodo pričeli po vaseh tudi dobro uveljavljeni kmetijski in gospodinjski tečaji SKZ. Krajevni odbori so v ta namen že prejeli ustrezna navodila. Na vas pa leži, da se boste tudi te priložnosti prav izdatno poslužili. Sodelujte pri pripravi in izbiri predavanj. Tako se boste najbolj pripravili za poznejši obisk kmetijske šole ali pa izpopolnili znanje, ki ste ga tam že dobili.

Čakajo spet samo še na Moskvo

Ni prvič, da pri reševanju važnega mednarodnega vprašanja ne pridejo z mrtve točke, ker se katera izmed štirih velesil ne more odločiti, da bi povedala svoj »ja«. Posebno pogosto se je to že zgodilo tudi pri poizkusih, kako bi reševali in rešili vprašanje avstrijske državne pogodbe o odnosu vsaj uredili in olajšali bremena zasedbe.

Pri tem vprašanju se nahajajo tudi trenutno v položaju, ko je treba čakati, kaj bo dejal četrti partner. Gre namreč za predlog zvezne vlade, da bi ustanovili poseben odbor petih, v katerem bi sodelovali poslaniški štirih zasedbenih sil ter zastopnik avstrijskega zunanjega ministrstva in ki bi skušal najti nove možnosti za olajšavo zasedbenih določil, ki nalagajo Avstriji bremena, kakršna po tolikih letih po končani vojni nikakor niso več opravičljiva. Na omenjeni predlog zvezne vlade so najprej odgovorili Angleži, ki so izrazili pripravljenost, tudi v taki obliki razpravljati o olajšavah glede zasedbe. Za njimi so se pritrdilno izrazili tudi Francozi, ki da so pripravljeni sodelovati v odboru predstavnikov petih držav, ki bi ga sestavili za proučevanje možnosti, kako olajšati zasedbena bremena Avstrije. V odgovoru na predlog dunajske vlade je francoska vlada izjavila, da je sklenitev državne pogodbe, ki bi vrnila Avstriji njeno polno neodvisnost in suverenost, še

vedno vodilo politike francoske vlade, da pa je v cilju olajšav okupacijskih bremen Francija voljna sodelovati v predlaganem odboru.

Kot tretji so se izrekli za avstrijski predlog Amerikanci, ki v svojem odgovoru prav tako poudarjajo, da je stalni cilj ameriške vlade vedno bil in bo zopetna popolna neodvisnost in suverenost Avstrije. Da pa bi že pred dosego tega cilja olajšali avstrijski vladi in avstrijskemu ljudstvu naložena bremena, je ameriška vlada pripravljena sprejeti avstrijski predlog in še predlaga, da bi se čim prej vršila pripravljalna konferenca, na kateri bi razpravljali o pravilih in načinu delovanja tega stalnega odbora. V notni ameriške vlade je še poudarjeno, da ustanovitev takega odbora ne bi kršila določil medzavezniškega sporazuma o Avstriji in da pogajanja o sklenitvi avstrijske državne pogodbe ne bi spadala v delokrog novega odbora.

Zapad se je torej že izrekel za avstrijske strani predlagani način, kako bi prišli do olajšav v zasedbenih določilih, odgovor dolguje le še Vzhod, ki se je v vprašanju avstrijske državne pogodbe in zasedbe Avstrije že ponovno izkazal nekoliko bolj nepopustljivega, pa čeprav so bili za to potrebni razni več ali manj neverjetni izgovori.

Nov uspeh Mendes-Francea

Francoski ministrski predsednik Mendes-France je dosegel nov uspeh v narodni skupščini, ki mu je z veliko večino izrekla zaupanje ter sprejela njegove reforme na gospodarskem področju in mu do 31. marca 1955 podelila izredna opolnomočenja za uresničitev njegovega gospodarskega načrta. V prvi vrsti predvideva ta načrt planirano gospodarsko politiko, zagotovitev polne zaposlitve ter dvig življenjske ravni francoskega prebivalstva. Nadalje namerava izravnati deficit v zunanji trgovini in s tem v zvezi liberalizacijo valute.

Na področju zunanje politike je Mendes-France prav tako dosegel uspeh s tem,

da je skupščina na njegov predlog preložila razpravo o francoskih kolonijah v Afriki in Indiji na 27. avgust. S tem je pridobil časa, da se temeljito pripravi za razpravo o evropski obrambni skupnosti, ki bo 24. t. m. Ravno to vprašanje namreč že dolgo draži francoske duhove, ki so zelo ostro deljeni z ozirom na zopetno oborožitev Nemčije. Zato je Mendes-France izdelal tudi neke predloge za delno revizijo pogodbe o obrambni skupnosti ter skuša doseči delne spremembe vsaj v vprašanju, kdaj bo nemški vojak spet nosil orožje.

Samostojna Indonezija

Ko je Holandska leta 1949 dala svoji dotedanji kolonialni deželi Indoneziji neodvisnost, so med obema državama sklenili posebno holandsko-indonezijsko zvezo, v okviru katere je imela Holandska še precejšen vpliv na razvoj v Indoneziji. Pred nekaj dnevi pa je bila razpuščena tudi ta zveza in je postala Indonezija samostojna država. V pogodbi o razpustu holandsko-indonezijske zveze so le še določila, ki uravnavajo gospodarske odnose med obema državama.

Paviljon 24 — kolektivna razstava podjetij iz Slovenije

(Nadaljevanje s 3. strani)

»Slovenija sadje« razstavlja poleg orehov, mandljev in drugega še razne sokove in pulpe, za kar je v glavnem kontingent s Carimpex že zaključen. Nadalje bo izvažala Slovenija v sklopu kontingenta v Avstrijo po navedeni tvrdki še nadalje vse sezonsko in izvensezonsko sadje in zelenjavo.

»Stol« Duplica pri Kamniku je udeležen z izdelki svoje tovarne upognjenega lesa. »Slovenija živinopromet« razstavlja razne vrste črev, seno in slamo ter v slikah slovensko živinorejo. »Tehno Impex« na izbranem prostoru, takoj ob vhodu, prikazuje razne vrste marmorja, poleg tega ima Slovenija v kontingentu tudi livarski pesek in brusne kamne, katerih vzorci pa trenutno niso razstavljeni. Tovarna dušika Ruše prikazuje letos prvič

vzorke herokroma in karbida ter je posebno za herokrom veliko zanimanje.

»Tobus« razstavlja kot eksporter za svoji tovarni usnja v Kamniku in Vrhniki razne vrste svinjskega galanterijskega usnja za katero je prav tako velik interes. Tudi kontingent za usnje bo popolnoma izkoriščen in je glavni odjemalec vletrgovina z usnjem Erich Ebert & Co. na Dunaju.

Razen tega vzbujajo pri obiskovalcih veliko zanimanje razstavljeni mnogovrstni precizno izdelani proizvodi, ki v malem ponazorujejo napredek industrije v Sloveniji. V velik okras in dopolnilo slovenskega paviljona je poseben turistični oddelek, ki v sliki, prospektu in osebnih pojavnih daje interesantom za letovišča v pokrajinskih lepih krajih zaželjena pojasnila.

Bežen sem in tja po velesejmu

Ugodno vreme prvih dni velesejma je privabilo samoumevno številne obiskovalce. V poldnevem sprehodu skozi velesejem seveda ni mogoče izčrpno proučiti vseh razstavljenih proizvodov, novosti in zanimivosti, ker razstavlja po podatkih okoli 1000 tvrdk ogromno množino predmetov. Velesejem predstavlja področje treh narodov, kjer razstavlja poleg najštevilnejše zasedbe avstrijskih tvrdk tudi pomembno število podjetij iz sosednje Jugoslavije in Italije.

Središče na velesejmu je velika obrtna hala, v kateri je v glavnem prikazano koroško lesno gospodarstvo. Okoli te hale je 14 trdnih razstavnih zgradb in 23 hal šotorov. Mnoge tvrdke imajo svoje proizvode razstavljene na prostem.

Glavnino razstave predstavlja lesno gospodarstvo, kjer so v prikaz številni veliki in mali lesno-predelovalni stroji in množina izdelkov lesno-predelovalne industrije, ki vzbujajo pozornost strokovnjakov iz tu- in inozemstva. V lični zgradbi paviljona Ave-Möbel je razstavljena oprema, ki bi zadovoljevala po okusu in zahtevnosti vsakega interesanta.

Odlično zgrajena zgradba iz domačega industrijskega lesnega materiala, plošč iz vlaken, tvrdke Leigeb iz Sinče vasi, kaže novosti raznovrstnih možnosti upora-

be surovine les v gradbeni in obrtni stroki in predstavlja po kvaliteti svojih proizvodov zmogljivost velikega lesnega kombinata, ki si je zagotovil po svoji realni politiki tudi inozemske trge.

Hala za prostor, ki služi razstavi kmetijstva, nudi kmetom na vpogled in nabavo množino poljedelskih strojev, umetnih gnojil, potrebnih za čebelarje, pralne stroje in številno drugih tehniških pripomočkov. Celovška tvrdka Hans Wernig lahko knjiži zadovoljiv obisk in ugodne kupčijske sklepe. Zanimanje vzbujajo tudi stroji za molžo in posebnost za vse ljubitelje živali je prikaz uspehov in načina pitanja mlade živine.

V vseh halah, kojah in šotorih prikazujejo vse mogoče potrebnosti od najmodnejše izdelke sodobne tehnike do najpreprostejših vsakdanjih potrebščin, knjige in glasbene instrumente, kjer obiščemo tudi podjetje Rudolf Novak s harmonikami, poleg tega je v ponudbo ogromno jestvin in poživil, južnega sadja, konzerv in zelenjave, kar med drugimi razstavlja tudi znano podjetje Hermann Pinter. Po ogledu razstave se moreš razvedriti in poveseliti v zabavnem parku, kjer pa je treba omeniti, da so cene v restavrantih precej visoke.

Pomembne razstave v Sloveniji

Hkrati ko je v Celovcu odprt koroški velesejem, imajo tudi v sosednji LR Sloveniji dve pomembni razstavi, ki prikazujejo uspehe in napredek domačega gospodarstva. To sta »Gorenjski sejem« v Kranju in »Mariborski teden«, katerih zadnji je letos že enajsti in zato tudi že znan po svoji kvaliteti in tradiciji.

»Gorenjski sejem« v Kranju je doslej obiskalo že več deset tisoč obiskovalcev, med njimi tudi večje število visokih predstavnikov oblasti in raznih organizacij ter ustanov. Pred nekaj dnevi si je ogledal razstavo tudi podpredsednik zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj, ki se je po ogledu sejma zelo pohvalno izrazil o gospodarskem razvoju Gorenjske. Nasled-

nje dne pa je obiskal Kranj in tamkajšnjo razstavo predsednik republike maršal Tito s soprogo. Spremljala sta ju predsednik ljudske skupščine Slovenije Miha Marinko in predsednik izvršnega sveta Slovenije Boris Kraigher.

Tudi otvoritvi »Mariborskega tedna« so prisostvovali številni predstavniki ljudske oblasti s predsednikom ljudske skupščine LR Slovenije Miho Marinkom na čelu ter si ogledali obširno razstavo, ki prikazuje gospodarski razvoj predvsem severovzhodne Slovenije, jasno pa ni samo manifestacija gospodarstva Štajerske in Slovenije, temveč vse države, saj razstavljajo v Mariboru podjetja iz vseh ostalih republik Jugoslavije.

dije za razvedrilo — 14.30 Iz znanosti in tehnike — 18.30 Pol ure samospelov — 20.00 Pol ure domačih pesmi.

Sreda, 18. avgust:

8.10 Pohorski fantje pojo in igrajo — 12.00 Slovenske narodne pesmi — 13.30 Lahka glasba — 18.00 Modni kotiček — 18.10 Pisan spored slovenskih narodnih pesmi — 20.00 Prenos s festivala v Salzburgu.

Četrtek, 19. avgust:

8.10 Srbske narodne pesmi — 12.00 Igra godba na pihala ljubljanske garnizije — 14.40 Srbske in hrvatske umetne in narodne pesmi — 18.00 Zdravstveni nasveti — 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov — 20.45 Zunanje politični feljton.

Petek, 20. avgust:

8.10 Poje ženski zbor učiteljskega v Tolminu — 12.00 Slovenske narodne pesmi — 14.30 Nekaj za ribiče — 18.00 Iz bojev naših narodov — 20.00 Koroška v pesmi — 20.30 Tedenski zunanje politični pregled.

Izdajatelj, lastnik in založnik lista: Dr. Franc Petek, Velikovec. Uredništvo in uprava: Celovec, Gasometergasse 10. Telefon 56-24. Za vsebino odgovarja: Rado Janežič. Tiska: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec. — Dopolni naj se pošiljajo na naslov Klagenfurt, 2, Postschließfach 17.

Ustan. 1874

Harmonike-Akordeoni

R. NOVAK

CELOVEC — KLAGENFURT

Ebentalerstrasse 7

Samo pri nas mogoča v celoti izbira vseh običajnih harmonik in akordeonov. Koroški velesejem — velika razstavna hala.

RADIO CELOVEC

Dnevne oddaje razen ob sobotah in nedeljah: 6.05 Glasbeni jutranji pozdrav — 8.30 Pozdrav zate — 11.45 Za podeželsko ljudstvo — 12.00 Opoldanski koncert.

Poročila dnevno: 5.49, 6.45, 7.45, 12.30, 16.45, 19.45, 22.00 00.00.

Sobota, 14. avgust:

8.30 Od pesmi do pesmi — od srca do srca — 15.30 Iz vseh dolin zveni — 16.20 Prvo vrstni izbor — 17.45 V luči žarometov — 18.30 Pariški bulvar — 20.00 Humor za rešetkami — 20.15 Mednarodni klager-ekspres.

Nedelja, 15. avgust:

7.05 S pesmijo pozdravljamo in voščimo — 9.00 Zveneca paleta — 10.00 Maša — 14.00 Dežela in ljudje — 14.45 Pozdrav zate — 17.00 „Jedermann“, igra o umiranju bogatega — 19.00 Šport — 20.00 Zveneca statistika poljubov — 20.45 Radijska igra: „Novi plašč“.

Ponedeljek, 16. avgust:

14.30 Slov. poročila. Iz tehnike in znanosti — 15.00 Popoldne poln dobre volje — 16.30 Znanstvena knjiga — 17.30 Plesi iz Avstrije — 18.45 15 pestrih minut — 20.05 Moj prijatelj — stari gramofon — pripoveduje.

Torek, 17. avgust:

14.30 Slov. poročila. Zdravniški vedež — 15.00 Za naša dekleta in fante — 17.15 Glas-

RADIO PROGRAM

bena medigra — 18.30 Poje moški oktet slov. prosv. društva „Gorjanci“ iz Kotmare vasi — 19.30 Salzburške slavnostne igre.

Sreda, 18. avgust:

11.00 Veder predpoldne — 14.40 Za ženo in družino — 15.00 Avstrijske pripovedke — 16.30 Koroški knjižni kotiček — 20.15 Salzburške slavnostne igre.

Četrtek, 19. avgust:

14.40 Za mladino — 15.30 Za dobro voljo — 16.30 Snubljeni kontinent — 17.25 Ali že veste? — 17.30 Naj pojemo! — 18.30 Za našo vas — 21.00 Iz koroškega glasbenega življenja.

Petek, 20. avgust:

14.30 Slov. poročila. Pravljica — 17.25 Mala povest za naše otroke — 18.30 Radionasveti za vsakogar — 21.20 Južni zvoki — 23.15 Naj rože govore.

RADIO LJUBLJANA

Dnevne oddaje razen ob sobotah in nedeljah: 5.00 Dobro jutro, dragi poslušalci! — 6.30 Radijski koledar in prireditve dneva — 7.00 Pregled tiska — 7.30 Za gospodinje — 8.30 Za pionirje — 12.20 Za naše kmetovalce — 13.15 Zabavna glasba — 15.30 Zeleli ste — poslušajte (razen ob sredah) — 16.00 Utrinki

iz literature — 16.15 Promenadni koncert — 17.10 V plesnem ritmu — 19.00 Zabavna glasba — 19.30 Radijski dnevnik — 23.00 do 24.00 na valu 327,1 m Oddaja za tujino.

Poročila dnevno: 5.05, 6.00, 8.00, 13.00, 15.00, 17.00, 22.00.

Sobota, 14. avgust:

8.10 Koroške narodne pesmi — 12.00 Pohorski fantje pojo in igrajo — 13.30 Kar po domače — 14.40 Hrvatska narodna glasba — 18.00 Okno v svet — 18.10 Iz arhiva slov. narodnih pesmi — 20.30 Pisan sobotni večer.

Nedelja, 15. avgust:

8.15 Domače pesmi za prijetno nedeljsko jutro — 9.00 Otroška predstava: Odmev na potovanju — 9.30 Lepe melodije — 12.30 Pol ure za našo vas — 13.30 Zeleli ste — poslušajte — 15.45 Po naši lepi deželi — 18.00 Radijska igra — 20.30 Športna poročila — 22.40 Filmske melodije.

Ponedeljek, 16. avgust:

12.00 Slovenske narodne pesmi — 14.30 Novi filmi — 14.40 Poje Slovenski oktet — 18.00 Nasveti za dom — 20.30 Radijska univerza: Ali vplivajo atomske eksplozije na vreme?

Torek, 17. avgust:

8.10 Pojo mladinski zbori — 13.30 Melo-